

ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

(Revue Israélite)

ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΙΔΗΣΕΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Έτησία διὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10.—
 Συνδρομὴ ὑποστηρίξεως Φρ. 25.—
 Ἀγγελίαι ὁ στίχος » 1.—
 Διὰ μεγάλας ἀγγελίας γίνεται ἰδιαιτέρα συμφωνία.

Γράμματα καὶ χειρόγραφα στέλλονται ὡς ἐξῆς :
 Διεύθυνσιν « Ἰσραηλιτικῆς Ἐπιθεωρήσεως » ὀδὸς
 Ἀποστόλου Παύλου 39 Ἀθῆνας.
 Adresse : A la Direction de la «Revue Israélite»
 Rue de l' Apôtre Paul 39 Athènes.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οὐίλσον—Βενιζέλος.

Τοῦ Ἑλληνοσ μὲν Πρωθυπουργοῦ πολλὰκις ἐτονίσαμεν τὴν πρὸς τὴν πρόοδον καὶ εἰρήνην προσήλωσιν. Περὶ τοῦ Οὐίλσονος δὲ ἐγράφομεν (σελ. 114 Βον ἔτος) ὅτι εἰς τὴν Ἀλαμπάμαν «ὠμίλησε περὶ ἡθικῆς καὶ ἰδεαλισμοῦ, τὸ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐμπνέουν τὴν Ἀμερικὴν καὶ κατέκρινε τὴν πολιτικὴν τὴν συμφεροντολογικὴν καὶ ὕλιστικὴν τῆς Εὐρώπης».

Οἱ δύο μεγάλοι ἄνδρες, τῶν δύο κατ' ἐξοχὴν δημοκρατικωτέρων χωρῶν τοῦ κόσμου ὁ Ἕλληνας καὶ ὁ Ἀμερικανός, συναντηθέντες ἐν δεδομένη εὐκαιρίᾳ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ εὐρεθοῦν σύμφωνοι. Δὲν θέλετε νὰ πωλήσητε τὰ δύο θεωρητικὰ διὰ νὰ μὴ εἰσθε αἰτιοὶ συρράξεως; ἐτηλεγράφησεν ὁ Βενιζέλος εἰς τὸν Οὐίλσονα, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐμφοροῦμαι πόθου ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ ζητῶ πρὸς τοῦτο τὴν συνδρομὴν σας διὰ τῆς ἐκχωρήσεως τῶν δύο πλοίων, τὰ ὁποῖα εἰς χεῖράς μας εὐρισκόμενα θὰ ματαιώσουν τὸ πολεμικὸν μένος τῶν Τούρκων.

Τὰ μεγάλα πνεύματα συναντῶνται καὶ ἡ ἐκχώρησις τῶν δύο θεωρητικῶν προὔδικάσθη ἀμέσως.

Καὶ ὄντως ἡ χειρονομία τοῦ Οὐίλσονος, ὅμι μόνον εὐηργέτησε τὴν Ἑλλάδα ἀλλ' ἐξησφάλισε τὴν εἰρήνην, καὶ ὠφελεῖ καὶ αὐτὴν τὴν Τουρκίαν ἐπαναφέρουσαν αὐτὴν εἰς νηφαλιωτέρας σκέψεις.

Ἡ ἐκπολιτιστικὴ δρᾶσις τῆς Ἀμερικῆς

Καὶ δι' ἐνὸς νεύματος ἡ Ἀμερικὴ ἀπεσόβησεν ἐπικείμενον πόλεμον, τὸν ὁ

ποῖον ἀπαθῶς ἐβλεπεν ἐνσκήπτοντα ἡ χριστιανικὴ (:) Εὐρώπη. Ἀναντιρρήτως ἡ Ἀμερικὴ κατέχει σήμερον τὸ σκήπτρον τοῦ ἰδεαλισμοῦ, καὶ πρὸς αὐτὴν πρέπει νὰ προσβλέπουν τὰ ἀδικούμενα ἔθνη. Τί ἐὰν ἡ πολιτισμένη (:) Εὐρώπη ἀντιδρᾷ εἰς τὴν ἐπέμβυσιν τῆς ὑπερωκεανείου Δυνάμεως; Μία ψῆφος τοῦ ἀμερικανικοῦ Κογγρέσσου δὲν ἔσχεν μεγαλειτέραν ἰσχύον τῆς ὑποκριτικῆς συμφωνίας τῶν ἑξ Μεγάλων Δυνάμεων; Τί ἂν αἱ Δυνάμεις ἀντιδρῶσιν εἰς τὸ φιλερηνικὸν ἔργον τοῦ Πρεσβευτοῦ Οὐίλλιαμ ἐν Ἡπειροαλβανίᾳ; Ἀρκεῖ οἱ κάτοικοι ἐκεῖνοι νὰ συμφωνοῦν μὲ τὴν Ἀμερικὴν ἵνα αἱ ἑξ Δυνάμεις χάσουν πᾶσαν τὴν ἐπιρροὴν των. Ἐὰν οἱ νεώτεροι λαοί, συνταχθοῦν μὲ τὴν Ἀμερικὴν, ἡ σωτηρία τῶν λαῶν θὰ κάμῃ γιγάντειον ἄλμα πρὸς τὰ πρόσω. Καὶ οἱ λαοὶ θὰ ἐννοήσουν τοῦτο θᾶπτον ἢ βράδιον, ἐὰν ἡ Εὐρώπη δὲν γίνῃ ἐν τῷ μεταξύ ἡθικοτέρα καὶ πλέον ἰδεαλιστρια.

Τὸ ἐβραϊκὸν ζήτημα

Οἱ Μεγάλοι ἄνδρες συναντῶνται καὶ συναντῶνται εἰς τὰς γενικὰς γραμμάς ὁλων τῶν ζητημάτων. Εἶναι δὲ εὐχάριστον διὰ τὴν « Ἰσραηλιτικὴν Ἐπιθεώρησιν » γράφουσα τὰ ἀνωτέρω νὰ προσθέσῃ ὅτι καὶ ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ Ἀμερικανὸς Πρόεδρος ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐμφοροῦνται αἰσθημάτων συμπαθείας ὑπὲρ τοῦ ἐβραϊκοῦ λαοῦ. Καὶ ὁ μὲν καὶ ὁ δὲ ἐξέφρασαν τοῦτο πολλάκις καὶ ἐντόνως. Ὁ Οὐίλσον ὡς ἀνήκον εἰς Κράτος ἰσχυρὸν διεθνῶς μὲ τὴν ἀρνησικυρίαν του εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀνανεώσεως τῆς ρωσσοαμερικανικῆς ἐμπορικῆς

συνθήκης, ἔδωσε μάθημα ἠθικότητος εἰς τὸ πανίσχυρον Κράτος τοῦ Βορρᾶ. ἐνώπιον τοῦ ὁποῦν ἀπαρνοῦνται τὰς φιλελευθέρους ἰδέας τῶν μία Ἀγγλία καὶ μία Γαλλία! Ὅποια ἠθικὴ εὐρωπαϊκὴ κατάπτωσης! «Ἐν ὄσφ θὰ εἶμαι ἐγὼ Πρόεδρος. ἐδήλωσεν ὁ Οὐίλσον, οὐδέποτε θὰ υπογράψω σύμβασιν μετὰ τὴν Ρωσίαν, ἕως ὅτου αὕτη θέλησῃ νὰ κάμῃ διάκρισιν μεταξὺ ἀμερικανῶν ἔβραϊων καὶ μὴ

Ὁ κ. Βενιζέλος ἐξεφράσθη μανθάνομεν πρό τινος εἰς κύκλον φίλων ὑπὲρ τοῦ ἔβραϊκοῦ Ἔθνους εἰλὼν ὅτι θὰ ἦτο εὐτυχὴς ἐν ἡδύνατο νὰ κάμῃ τι ὑπὲρ αὐτοῦ».

Ἡ Ἑλλάς δὲν εἶναι πλέον τὸ ἀσθενὲς Κράτος, τὸ ὁποῖον ἐγνώριζεν ὁ κόσμος πρὸ δύο μόλις ἐτῶν, βαίνουσα γοργῶ τῷ βήματι πρὸς τὴν ἀκμὴν πολιτισμένου καὶ ἰσχυροῦ Κράτους, τίς οἶδεν, ἐάν καθὼς ποτὲ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, καὶ μίαν φοράν ἀκόμη ὁ νεώτερος ἑλληνισμὸς δὲν φανῆ φίλος καὶ εὐεργετικὸς εἰς τὸν Ἰσραήλ.

Ἡ Σερβία καὶ ὁ ἔβραϊσμός

Ὁ Δρ Ἀλκαλάϋ ἀρχιεραββίνος τῶν ἐν Σερβία ἔβραϊων ἐπεράτωσε τὴν ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεως ἀνὰ τὴν Νέαν Σερβίαν περιοδεῖαν τοῦ ἡ ὁποία ἐσκόπει τὴν διοργάνωσιν τῶν κοινοτήτων. Κατὰ τινὰς πληροφορίας τὸ σχέδιον τοῦ Δρος Ἀλκαλάϋ προβλέπει κοινοτικὰς ἐπιτροπὰς τοπικὰς μετὰ μίαν κεντρικὴν εἰς Βελιγράδιον. Κάτι τι σὰν τὸ γαλλικὸν σχέδιον. Εἶναι ἀξία συγχαρητηρίων ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις, διὰ τὴν ἀντίληψίν της, ὅτι ἐν Κράτος ἔχει συμφέρον ἐκτὸς τοῦ καθήκοντος νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐναρμόνιον ἀνάπτυξιν πάντων τῶν παραγόντων αὐτοῦ. Καὶ ἡ Σερβία οὕτω σκεπτομένη περιέχει μόνον περὶ τὸς 20 χιλιάδας ἔβραϊων.

Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις;

Μανθάνομεν ἀπὸ διαφορῶν πηγῶν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις σκοπεῖ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸν ἔβραϊκὸν πληθυσμὸν της διὰ διοργανώσεως τῶν Κοινοτήτων καὶ τῆς ἰδρύσεως Ἀνωτέρας Σχολῆς ἔβραϊκῶν Γραμμάτων ἐν Θεσσαλονίκῃ. Τοῦτο εὐχόμεθα ὀλοφύχως καὶ ὡς Ἕλληνες καὶ ὡς Ἰσραηλίται Ὡς Ἕλληνες, διότι ἡ

τῆς αὐτῆς μερίμνα θὰ ὑψωνε τὴν ἠθικὴν περιωπὴν τοῦ Κράτους δεικνύουσα αὐτοχρόνως ὅτι καὶ διὰ τοῦ διορισμοῦ τοῦ Ἀρχιμουφτῆ καὶ ἄλλων ὑπὲρ τῶν Μουσουλμάνων μέτρων ἡ Ἑλλάς δὲν ὑπέκλυθεν εἰς ἐπιβληθεῖσαν βίαν, ἀλλ' εἰς τὸ πνεῦμα τὸ φιλελεύθερον, ἕξ οὗ ἐμφορεῖται ὅλη αὐτῆς ἡ Πολιτεία, ἀπ' οὗ τὰ αὐτὰ πρᾶττει καὶ ὑπὲρ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀνευ οὐδεμιᾶς συνθήκης.

Ὡς Ἰσραηλίται διότι ἡ Κυβερνητικὴ μερίμνα θὰ ἐσφίγγε ὁσημέραι πλείοτερον τοὺς πρὸς τὴν Νέαν πατρίδα δεσμοὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν τῶν νέων χωρῶν.

Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ γενικὴν ἐποψιν ἡ ἴδρυσις ἀνωτέρου ἔβραϊκοῦ σχολείου θὰ σημαίει μίαν πρόοδον εἰς τὸν τόπον. Αἱ ἀνώτεροι ἔβραϊκαὶ Σχολαὶ Ἀλεξανδρείας, ἔδωσαν νέαν ζωὴν εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν, οἱ δὲ μεγαλείτεροι σύγχρονοι φιλόσοφοι ὁ Ἰσὲλ τῆς Βασιλείας, ὁ Μπέργκσον τῆς Γαλλίας καὶ ὁ Ἑρμαν Κοὲν ἐξῆλθον ἀπὸ ἔβραϊκὰ Σχολεῖα. Ἰδίᾳ ὁ Κοὲν εἶχε σπουδάσῃ εἰς Ἀνωτέραν ἔβραϊκὴν Σχολὴν τῆς Βρεσλαβίας. Καὶ ὁ Κοὲν εἶναι σήμερον μία δόξα τῆς Γερμανίας.

Κατόπιν τῶν παραδειγμάτων τούτων τῶν συγχρόνων φιλοσόφων (παραλείπομεν τοὺς ἀθανάτους μαθητεύσαντας εἰς ῥαββινικὰ Σχολεῖα Φίλων, Μαϊμονίδην, Ἀβισεμπρόν, Σπιόζαν, Κενδελσὼν κλπ.) ἐνδείκνυται ἵνα ἡ Ἑλλάς, ἡ κλασικὴ χώρα τῆς φιλοσοφίας συντελέσῃ εἰς τὴν ἴδρυσιν τοιαύτης Σχολῆς ἀνωτέρων ἔβραϊκῶν Σπουδῶν.

«Ἀντεβέρουλ» καὶ λοιπὰ εἰς οὐλ

«Οὐνιβέρσουλ», «Ἀντεβέρουλ» γνωρίζετε αὐτὰ τὰ φύλλα, ἀδελφοί μου Ἰσραηλίται; Βεβαίως ὄχι, εἶναι φύλλα τοῦ Κράτους ἐκείνου τοῦ προορισμὸν ἔχοντος τὸν διωγμὸν τῆς φυλῆς μας. Καὶ ὅμως καθὼς ἐγράφομεν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον τὰ φύλλα ταῦτα, τοῦλάχιστον τὸ «Ἀντεβέρουλ» χαρακτηρίζεται ὡς ἔβραϊκόν! Ἀλλὰ θαρρεῖτε. Ὑπάρχει ἐλπίς σωτηρίας. Τώρα μία πρωϊνὴ συνάδελφος τὸ μὲν «Οὐνιβέρσουλ» λέγει ἐκδιδόμενον ὑπὸ Ἀθιγγάνου, τὸ δὲ «Ἀντεβέρουλ» ὑπὸ ἑνὸς ρουμούνου μὲν ἀλλὰ μετὰ ἔβραϊκὰ κεφάλαια. Ἡ πρόοδος εἶναι σημαντικὴ. Μένουν μόνον τὰ «ἔβραϊκὰ κεφάλαια» Καὶ προτείνομεν βραβεῖον εἰς τὸν ἐξη-

γούντα εἰς ἡμᾶς τί σημαίνει «Ἐβραϊκὰ Κεφάλαια»; Ἡμεῖς γνωρίζομεν «Κεφάλαια» tout court, προπάντων διὰ τὸ ἔβραϊσμός δὲν ἔχει τίποτε νὰ κάμῃ αὐτοῦ μέσα. Τί ἐνδιαφέρουν τὸν ἔβραϊσμόν, αἱ διάφοροι ἐφημερίδες εἰς οὐλ; Ἀλλ' ἀδιάφορον, ἡ Ρουμανία θεωρεῖται κράτος σύμμαχον, ἄρα πᾶσα παρατονία εἰς τὸν τύπον πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἔβραϊκὴ ἢ ἀθιγγανικὴ. Ἐνῶ τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἐν Ρουμανίᾳ ὑπάρχει πνεῦμα ἀνθελληνικόν, τὸ ὁποῖον δυνατόν νὰ ἐμειώθῃ ἀλλὰ δὲν ἐξέλειπεν ὀλοσχερῶς, διὰ λόγους ἱστορικοὺς ρουμανικῆς πλεονεξίας. Ἀλλὰ τί τὰ θέλετε; Ἡ «Ἀντεβέρουλ» ἡ ὁποία γράφεται ἀπὸ ρουμανίους διαβάσεται ἀπὸ ρουμούνους καὶ ἀποβλέπει εἰς συμφέροντα ρουμανικά, πρέπει νὰ λέγεται «ἔβραϊκή» (:) καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς «κεφάλαια ἔβραϊκά!»

* *

Καὶ ὁ «Λαός»;

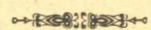
Ἐννοοῦμεν ὄχι τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ εὐγενέστερος καὶ φιλελευθερώτερος τῶν λαῶν, ἀλλὰ τὴν συμπαθῆ ἐφημερίδα «Λαός» τῶν Ἑλλήνων σοσιαλιστῶν. Ὁ «Λαός» λοιπὸν εἰς τὸ φύλλον τῆς 31 Μαΐου εἰς ἀνταπόκρισιν ἐκ Θεσσαλονίκης περιέχει τὰ ἑξῆς: «Παρ' ὅλας τὰς καταχρήσεις καὶ τὴν ἀθλίαν ποιότητα τῶν μηχανοποιητῶν ἀρβυλῶν τοῦ ἔβραϊκοῦ ἐργοστασίου Καλδεράων, ἐξακολουθεῖ ἡ Κυβέρνησις νὰ δίδῃ παραγγελίας εἰς αὐτό».

Εἶναι εὐνόητον ὅτι οὔτε τὰ ἀρβυλα οὔτε τὸ ἐργοστάσιον Καλδεράων ἐνδιαφέρουν ἡμᾶς. Ἀλλ' ἐρωτῶμεν κατὰ τι τὸ ἐργοστάσιον εἶναι «ἔβραϊκόν» περισσότερο ἀπὸ ὅτι ἄλλο ἐργοστάσιον τοῦ κυρίου Ρετσίνα π.χ. εἶναι «χριστιανικόν»; Ἀπὸ ἐν ἐργοστάσιον πύλων, ὑποδημάτων δὲν πρέπει νὰ ζητήσῃ τις ἀποκλειστικῶς τὴν καλὴν ποιότητα τῶν προϊόντων; Δὲν γνωρίζομεν τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως καὶ ἐάν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δικαίως ἢ ἀδίκως δίδει παραγγελίας εἰς τὸ ἐν λόγῳ ἐργοστάσιον ἀλλ' ὁμολογοῦμεν ὅτι αὕτη ἡ λέξις «ἔβραϊκόν» ρηφθεῖσα εἰς τὴν πλάστιγγα τῶν ἐπιχειρημάτων εἶναι πολὺ ὑποπτος.

Ὁ «Λαός» ἐμφορεῖται ἀπὸ ὑψηλὰς

φιλελευθέρους ἰδέας (αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἀνταποκριτοῦ τῶν ἔπρεπε νὰ λέγονται «ἔβραϊκαὶ» ἀφοῦ ὁ Μόρξ, ὁ Ἐγκελ καὶ λοιποὶ ἀνήκον εἰς τὴν ἔβραϊκὴν φυλὴν) καὶ δὲν εὐθύνεται διὰ μίαν φράσιν ἑνὸς ἀνταποκριτοῦ, ἀλλ' αὕτη ἡ φράσις, εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι ὁ «Λαός» θὰ μᾶς εὐγνωμονεῖ ὅτι τοῦ τὴν σημειώνομεν, ἀνατρέπει ἄρδην πᾶσαν σοσιαλιστικὴν θεωρίαν, ἡ ὁποία ἀποβλέπει εἰς ἁγῶνα τάξεων καὶ ὄχι φυλῶν ἢ δογματῶν, εἰς τὴν χειραφέτησιν τοῦ ἐργάτου ἀδιακρίτως φυλῆς κατὰ τῆς τυραννίας τοῦ κεφαλαίου, ἀδιακρίτως φυλῆς.

Ἀρκετὰ ἡ ἀνθρωπότης ὑπέφερεν ἐπὶ αἰῶνας ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν διαφορῶν φανατισμῶν, ἵνα ἀποσπύσῃ τοὺς λαοὺς ἀπὸ τὴν μερίμναν τῆς βελτιώσεως τῆς θέσεώς των.

Η ΓΥΝΗ

Ἡ Ἐβραία

(Πάνταϊνος ἀριθ. 21)

Ὁμολογουμένως ἡ Ἐβραία γυνή, συγκρινομένη πρὸς τὰς συγχρόνους της, παρουσιάζει κάποιαν διαφορὰν, ἡ ὁποία δὲν πρέπει νὰ μείνῃ ἀπαρηγόρητος. Ἀπολαύει ἐλευθερίας τινός, δὲν τῇ ἀπαγορεύεται νὰ κινηθῇ εἰς τὸ ὑπαίθριον, λαμβάνει μέρος εἰς ἐθνικὰς εορτὰς καὶ πανηγύρεις, ἔχει ἰδανικά τινα, πρὸς τὰ ὁποῖα δύναται νὰ κατοπτρισθῇ, Οὔτω λ. χ. ἡ Ρεβέκκα ταξιδεύει ἐπὶ τῆς καμήλου μετὰ ἀνακεκαλυμμένον τὸ πρόσωπον. Ἡ Ραχὴλ καὶ αἱ θυγατέρες τοῦ Ἰσὲρ ποιμαίνουσι τὰ ποίμνια τῶν πατέρων αὐτῶν. Τὸ Δευτερονόμιον (κβ', 25,) προϋποθέτει παρθένους ἐλευθέρως διατρεχούσας τοὺς ἀγρούς καὶ τὰς πεδιάδας. Ἐτέρωθεν εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ Μαριάμ, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μωϋσέως, προσεξήχε τοῦ χοροῦ τῶν γυναικῶν μετὰ τὴν θαυμαστὴν διάβασιν τῆς Ἐρυνθῶς, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰεφθάε (ἡ Ἐβραία Ἰφιγένεια) κυμβαλίζουσα καὶ χορεύουσα μετὰ τῶν συντρόφων της ὑπεδέχθη τὸν ἐκ τῆς νίκης ἐπιστρέφοντα πατέρα της, αἱ δὲ γυναῖκες τῶν πόλεων Ἰσραὴλ ἐξῆλθον «ἐν χαρμοσύνῃ καὶ τυμπάνοις», ἵνα τὸν κατατροπώτῃ τοῦ Γολιάθ προῦπαντήσουν. Οὐδὲ πρέπει νὰ λημονηθοῦν αἱ ἐμπνευσμένα ᾠδαὶ τῆς Δεββώρας καὶ τῆς Ἄννης, ὅπου, ναὶ μὲν τὸ ἅγ. Πνεῦμα εἶνε τὸ ἐμπνέον, ἀλλὰ καὶ ποιά τις γυναικεῖα ἐκπαίδευσις ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις φαίνεται μοι ὅτι δὲν ἀποκλείεται.

Ἰδιαίτατα δὲ περὶ τῆς Ἐβραίδος λαλοῦντες

δέον, ν' αποβλέψωμεν πρὸς τὸ α' κεφάλ. τῆς Γενέσεως, ἔνθα ὑπὸ εἰκόνας ἀφελείας ἰγνογραφεῖται θαναμαστώσ ὁλόκληρος ἡ σειρά τῶν σχέσεων ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Διότι ἐνταῦθα ὄχι ἀλλαγὸν καὶ ἐκ νέας τινὸς ζύμης, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς πλευρᾶς τοῦ ἀνδρὸς πλάττεται ἡ «ἀνδρὶς» πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐνδοτάτης συνοχῆς τῆς ταυτότητος· οἷδὲ πολλὰ εἶναι πλάττονται δι' ἕνα Ἀδάμ, ἀλλὰ μίᾳ διὰ τὸ ἰσοτελὲς καὶ ἰσοστάσιον. Ἡ μονογαμία ὅρα ὑπεμφαίνεται ἀρκετὰ φαινῶς ἐν τῇ Γενέσει ὡς νόμος τοῦ ἔρσεν καὶ ἕηλυ πλάσαντος τὸν ἄνθρωπον. Ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐκδοχῆς, ἀνεκρίζωτον ἀπὸ τὴν συνειδησιν τοῦ ἐβραϊκοῦ ἔθνοιο ἔστω καὶ λανθανόντως, στηρίζονται αἱ συχνὰ πικρὰ παρομοιώσεις τῶν προφητῶν περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὰ εἰδωλὰ ἀποπτώσεως ὡς πραγματικῆς μοιχείας τοῦ ἕνα καὶ μόνον Θεοῦ ὑποχρεωμένου νὰ λατρεύῃ Ἐβραϊκοῦ λαοῦ, ὡς πάσα συζυγία ἐξ ἐνὸς ἀνδρὸς καὶ μίας γυναικὸς ὀφείλει νὰ συνίσταται. Ἀλληγορία μεγολοπερπῆς, κατεστολισμένη ἀπὸ ὅλα τὰ θέλητρα τῆς Ἀνατολικῆς φαντασίας βασιζομένη ἐπὶ τοῦ μοναγαμιστικοῦ τούτου συνδέσμου Ἰερωβά καὶ Συναγωγῆς, πρόκειται πρὸ ἡμῶν καὶ τὸ Ἄσμα τῶν ἁσμάτων, ἐν ᾧ ἡ συζυγικὴ πίστις ἐγκωμιάζεται, πατάσσεται δὲ ἡ παρείσδυσις τρίτου μεταξὺ τῶν δύο, ἔστω καὶ ἂν Σολομὼν καλεῖται.

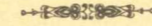
Μεθ' ὅσα ἐν τούτοις καὶ ἂν γράψῃ τις πρὸς ὑποστήριξιν ὅτι ἡ ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν γυναῖκα ἠθικὴ τῆς Π. Δ. στέκεται κάπως ὑψηλότερα παρὰ ἡ τῶν ἄλλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐθνῶν, οἰοῖται ἀγλαοφανεστέρας ἡμέρα οἷσα προάγγελος, ἀλλὰ καὶ πάλιν οἷδεις εἶνε τόσον μύωφ, ὡστε καὶ μὴ διακρίνῃ ὅτι καὶ ἐν τῇ Π. Δ. θεωρία καὶ καὶ πράξεις δὲν συμβαδίζουσιν, ὅτι καὶ ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὁργιάζει τὸ εἵκόλον διαζύγιον, ὅτι τὰ πάθη τῆς στρηνώσεως σαρκὸς καταλύπτουσι τὰς ὑπὸ τὰς εἰκόνας τῆς Γενέσεως καὶ τῶν προφητικῶν θεταμμένας ἐνοίας, οὕτως ὡστε ὁ Ἐβραῖος νὰ μὴ τὰς ἐννοῆ. Ἡ δεκάτη ἐντολὴ τοῦ Δεκαλόγου καταμετρῶσα τὰ ἀκίνητα καὶ κινήτα τοῦ πλησίον ἀγαθὰ καὶ τὴν γλώσσαν τῆς ἐποχῆς ἀναγκαζομένη νὰ λαλήσῃ, πρὸς τὴν γυναῖκα παρὰ τὴν οἰκίαν καὶ τὸν ἀγρόν καὶ τὸν δοῦλον καὶ τὴν δούλην καὶ τὸν βοῦν καὶ τὸ ὑπόζυγιον καὶ πᾶν κτήνος αὐτοῦ. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἔτι τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τοῦ Ἰουδαϊμοῦ δὲν εὐρέθη οὐδὲ εἷς νὰ φανῇ πιστὸς εἰς τὸν ἀρχικὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Ὁ Πατριάρχης Ἀβραὰμ λαμβάνει τρεῖς γυναῖκας, τὴν Σάρραν, τὴν Ἀγαρ καὶ τὴν Χεττοῦραν. Ἐκ τούτων ἡ πρώτη εἶνε ἀδελφὴ του ἐκ πατρὸς (Γεν. κ', 12), ἡ δὲ πρὸς αὐτὴν διαγωγή του εἰς δύο περιστάσεις (ιβ', 11... ιθ', 34...) τοῦτ' αὐτὸ ἀπαισῖα εἰς χριστιανικὸν νοῦν, μεριτρεῖ πόσαν εἶχε δίκαιον ὁ Ἰ. Χριστὸς, λέγων ὅτι καὶ ὁ ἐλάχιστος ἐκ τῶν μαθητῶν Του εἶναι μείζων καὶ ἀπὸ

αὐτὸν ἀκόμη τὸν μεγαλιέτερον προφήτην καὶ ἄγιον τῆς Π. Διαθήκης, Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, τόσον ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ ὑπέρεκειται τῆς τοῦ παλαιοῦ νόμου. Ἔτερος Πατριάρχης, ὁ Ἰακώβ, εἶχε συζευχθῆ μετέσσαρας γυναῖκας, τὰς δύο ἀδελφὰς Λείαν καὶ Ραχὴλ καὶ τὰς δύο δούλας τῶν Βαλλὰ καὶ Ζελφά. Ὁ ἐνδοξὸς βασιλεὺς καὶ προφήτης Δαβὶδ δὲν ὑστερεῖ τῶν Πατριαρχῶν του. Ὁ υἱὸς τοῦ Σολομὼν καταντᾷ εἰς τοιοῦτον σημεῖον ἀπογυναικώσεως, ὡστε συναγαλᾷ ἐπὶ τὴν στέγην τῶν ἀνακτόρων του γυναῖκας Ἐβραίας τε καὶ ξένας, τὸν ἀριθμὸν χιλίας! «Καὶ βασιλεὺς Σολομὼν ἦν φιλογύνης. Καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἕρχουσαι ἑπτακόσιοι καὶ παλλακαὶ τριακόσιοι. Καὶ ἔλαβε γυναῖκας ἀλλοτρίας καὶ τὴν θυγατέρα Φαραώ, Μωαβίτιδας, Ἀμμωνίτιδας, Σύρας καὶ Ἰδουμαίας, Χετταίας καὶ Ἀμορραίας» (Γ' Βασ. ια', 1...). Καὶ οὕτως, ἐνῶ τὸ ἰδανικὸν τοῦ Ἐβραίου ἦτο ἡ μονογαμία, ἀλλ' ἡ πράξις κατήτησε τοσοῦτον πολυγαμιστικὴ καὶ «σκληροκάρδιος», ὡστε ν' ἀναγκασθῆ νὰ τὴν ἀποδεχθῆ καὶ διακανονίσῃ καὶ αὐτὸς ὁ νόμος (Ὅρα Δευτερ. κα', 10-17)..

Μετὰ τοιαῦτα ἐπίσημα παραδείγματα ἐπόμενον ἦτο ὅτι ὁ Ἐβραῖος θ' ἀνεζήτει ἡμέρα τῇ ἡμέρα διεξόδοιο ὁλον ἐν πλαττέρας πρὸς κορεσμόν τῶν παιθῶν ταν καὶ θὰ κατέρριπτε ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ἀξίαν τῆς γυναικός, ὡστε ὁ μὲν Ροββὶ Χιλλὲλ θὰ κατήντα ν' ἀποφανθῆ ὅτι καὶ τοῦ φαγιτοῦ ἢ ἔλλιπης παρασκευῆ θὰ ἦτο ἀποχρῶν λόγος εἰς ἕνα ἄνδρα διὰ νὰ δώσῃ τὸ «βιβλίον τοῦ ἀποστασίου» εἰς τὴν γυναῖκα του καὶ τὴν ἀποπέμψῃ, τὸ δὲ Περκ Ἀμπὼθ ὅτι καὶ ἡ μετὰ γυναικὸς συνομιλία εἶνε ἀμάρτημα φρικτόν, διὸ καὶ «ὁ μετὰ γυναικὸς συνδιαλεγόμενος εὐτρεπίζει τὴν ἕαν οὐ γέενναν». Ἡ εὐκολία μεθ' ἧς ἐθραύοντο οἱ δεσμοὶ τοῦ γάμου κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Σωτήρος καὶ ἐξαπεστέλλετο εἰς τοὺς γονεῖς τῆς ἡ γυνῆ, καταφαίνεται πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ ἐκ τῆς δυσαρσεκείας. μεθ' ἧς ἦκουσαν τὰ περὶ ἀδιαιλύτου τοῦ γάμου κηρύγματα τοῦ Ἰ. Χριστοῦ οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ. Ὅταν ἐκεῖνος λαλῶν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, διεκήρυξε τὰ μοναδικὰ καὶ πρωτάκουστα ἐκεῖνα: «ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωρίζετω» (Ματθ. ιθ'), δι' ὧν θ' ἀνεκλήρυσσετο, ἂν ὄχι ἡ κοινωνικὴ ταυτότης, ἀλλ' ἡ ἠθικὴ ἰσότης τῶν φύλων ἐν τῷ γάμῳ καὶ τὰ κοινὰ συναμφοτέρων δικαιώματα. οἱ μαθηταί, συνηθισμένοι μετὰ τὰς εὐκολίας τῶν Φαρισαϊκῶν ἐνταλμάτων, δὲν ἀπέκρυψαν τὸν θαναμασμὸν τῶν διὰ τὰ καινοπρεπῆ τοῦ Διδασκάλου διδάγματα. Ἐάν, λέγουσιν, «οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός», δὲν συμφέρει νὰ ἔλθῃ τις εἰς γάμον (κθ', 10). Καὶ οἱ μὲν λόγοι τοῦ Κυρίου ἀπέδωκαν τὸν καρτὸν αὐτῶν ἐν καιρῷ καὶ ἀπέδειξαν ἀβασίμους τοὺς φόβους τῶν ἀποστόλων, οἱ δὲ Ἐβραῖοι καὶ μετὰ δὲν ἔπαυσαν ἐξευτελί-

ζοντας διὰ τῆς πολυγαμίας τὰς γυναικὰς τῶν. Ὁμιλῶν κατὰ τὸν β' μ. Χ. αἰῶνα ὁ μάρτυς Ἰουστίνος πρὸς Τρύφωνα τὸν Ἐβραῖον (κεφ. ριδ') τῷ παρετήρει πὸς οἱ ὁμόθησοί του προτιμῶσι νὰ ἀκολουθῶσι τὰς συμβουλὰς τῶν ἀσυνέτων καὶ τυφλῶν ραββίνων τῶν μᾶλλον, παρὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ λαμβάνουσι τέσσαρας καὶ πέντε γυναῖκας ἕκαστος. ἐάν δέ τις εἰμορφον ἴδη καὶ ἐπιθυμήσῃ αὐτῆς, φέρει πρὸς δικαιοσύνην παρομοίους πράξεις τοῦ Ἰακώβ καὶ τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν.

Ἀλλὰ καιρὸς νὰ στρέψωμεν τὸ βλέμμα καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα τῆς Κ. Διαθήκης. ἵνα ἀσφαλῆ ἐξαγάγωμεν σεμπεράσματα ἐκ τῆς πλήρους μεταξὺ αὐτῆς καὶ ἐκείνης ἀντιθέσεως.

Σ. Ι. Ε. Ἡ δύνατο ὁ ἀρθογράφος τοῦ «Πανταίου» νὰ προσθήσῃ προκειμένον περὶ τῆς «Ρεβέκκας» οἷ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς εἶπον εἰς τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ Ἀβραὰμ, Ἐλιεζὲρ οἷ προτοῦ ἀποφασίσουν περὶ τοῦ γάμου αὐτῆς μετὰ τοῦ Ἰσαὰκ ἐπεφυλάσσοντο νὰ ἐρωτήσῃ τὴν ἰδίαν, τοῦθ' ὡπερ δεικνύει οἷ παρ' Ἐβραίοις ὑπῆρξεν ἀρέκαθεν προηγμένη ἢ χειραφέτησις τῆς γυναικός.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν συμβολικὴν καὶ μυστικὴν σημασίαν τοῦ Ἄσματος τῶν Ἀσμάτων, δὲν βλέπομεν τὸν λόγον τοῦ συνηγοροῦντος ἐπὲρ τῆς σημασίας ταύτης. Τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων, δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς συνηγορία ὑπὲρ τοῦ ἀληθοῦς ἔρωτος, ὁ ὁποῖος δὲν δύναται νὰ εἶναι εἰ μὴ μονογαμιστικὸς, καὶ ἀρκεῖ τὸ ἔξοχον τοῦτο ποίημα ἵνα δεῖξῃ τὸ ἐνδόμυχον αἶσθημα τοῦ ἐβραϊκοῦ λαοῦ, καὶ εἶναι ὅντως θεῖον τὸ βιβλίον τοῦτο ἀφοῦ ἐξαιρεῖ τὸ ἄγνον τὸ ἐλεύθερον αἶσθημα ἐν ἀντιπαράβολῇ τοῦ ποταποῦ αἰσθηματος τοῦ θεωροῦντος τὴν γυναῖκα σκευὸς ἀναίσθητον ἠδονῆς.

Ὅντως ἡ μονογαμία, ὡς ἀγωγὸς ὅλων τῶν οἰκογενειακῶν ἀρετῶν, ἀφοσιώσεως, ἀνατροφῆς τῶν παιθῶν πρὸς τὸ ἰδεῶδες μίᾳς προτύπου κοινωνίας, ὑπῆρξεν ὁ κανὼν ἐν τῷ ἐβραϊκῷ λαῷ, ἀπὸ τοῦ ἀρχαιοτάτου χρόνου, ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Πατριάρχας, ἢ δὲ πολυγαμία, εἰς πολὺ ἐξαιρετικὰς περιστάσεις ἐξασηκθεῖσα φέρεται ἐν τῇ Παλαιᾷ Γραφῇ ὡς ἀναγκαῖον κακόν, ἢ ὡς ἐξυπηρετοῦσα ἀνωτέραν βούλησιν διὰ τὴν ἐξοικονόμισιν τῶν θείων βουλῶν κατὰ τὸ δόγμα τῶν θεωροῦντων τὴν Γραφὴν θεόπνευστον μεταξὺ τῶν ὁποίων ἂν δὲν ἀπατώμεθα συγκαταλέγεται καὶ ὁ «Πάντανος». Εἶναι ἀναντίρητον οἷ ἡ Σάρρα, ἢ Ρεβέκκα ἢ Ραχὴλ ἦσαν αἱ ἐκλεκταὶ τῆς καρδίας καὶ οἷ αἱ λοιπαὶ ἔμμενον ἐν τῇ σκιᾷ. Μάλιστα διὰ τὸν Ἰσαὰκ δὲν ἀναφέρεται εἰμὴ ἢ Ρεβέκκα ὡς συμβία. Ἡμεῖς δὲ οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν ἰστο-

ρικὴν κριτικὴν, διαβλέπομεν ἐν τῇ παρεισφρήσει τῆς Ἀγόρ, ἐπεισοδίον διὰ τὸ ἐξοικονομηθῆ ἢ ἐκ τοῦ Ἀβραὰμ καταγωγή οἷων Ἰσραηλιτῶν, τὸ αὐτὸ δὲ λεγέσθω καὶ διὰ τὴν τρίτην γυναῖκα τοῦ Ἀβραὰμ. διότι ὡς φαίνεται ὁ «Ἀβραὰμ» ἐθεωρεῖτο ὡς γενάρχης ὄχι μόνον ὑπὸ τῆς Ἰσραηλιτικῆς φυλῆς ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἄλλων λαῶν. Διὰ τὴν στενωτέραν συγγένειαν μεταξὺ ἐβραίων καὶ Ἰουδαίων, ἢ ἐξοικονόμισις γίνεται διὰ τῆς γεννήσεως διδύμων, τοῦ Ἰακώβ καὶ τοῦ Ἡσαῦ. Ἐπίσης ἐπρεπε καὶ νὰ γίνῃ διὰ τὴν στενωτέραν, τὴν ἀδελφικὴν πλέον συγγένειαν τῶν δύο φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ διὰ τῶν ὠραίων οἰκογενειακῶν ἐπεισοδίων τῆς Ραχὴλ καὶ τῆς Λείας καὶ τῶν δύο δούλων. Ὑπῆρχον προνομοῦχοι φυλαὶ καὶ ἄλλαι αἱ ὁποῖαι ἐπρεπε νὰ φέρωνται καταγόμεναι ἀπὸ δούλας. Ἀλλ' ἀκίβως ἐκ τῶν ἐξαιρέσεων τούτων, ἀνακύπτει κριτικὴ ἢ ἰδέα ἐνὸς μονογαμίου ἰδανικοῦ παρ' Ἐβραίοις— Ἡ ἐξαιρέσις βεβαίως τὸν κανόνα.

Ἀκατανόητον εἶναι ἐπίσης ὑπὸ τὸν κάλαμον τοῦ ἀρθογράφου τοῦ «Πανταίου» ἢ μομφὴ διὰ τὴν διαγωγὴν τοῦ Ἀβραὰμ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀφοῦ ἐν τῇ σκέψει τοῦ γράψαντος τὸ ἐπεισοδίον κρύβεται ἢ ἰδέα τῆς πίστεως τοῦ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν Θεόν, οἷ ἠθέλε σώσει αὐτόν τε καὶ τὴν τιμὴν του, τὸ αὐτὸ εἰρησθῶ καὶ διὰ τὸν Ἰσαὰκ. Διὰ τοὺς κριτικούς, βεβαίως ἢ διαγωγὴ τοῦ Ἀβραὰμ πρέπει νὰ κριθῆ σύμφωνα μετὰ τὰς περιστάσεις καὶ τὰ ἦθη τῆς ἐποχῆς. καὶ ὄχι πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τὰς σημερινὰς. Εἰς τὴν δημοτικὴν ἐποχὴν, βλέπομεν αἴφνης, οἷ δὲν ἔκαμε καμμίαν ἐντύπωσιν, οἷτε εἰς τὸν ἀγαθὸν Μετέλαον οἷτε εἰς τοὺς συγχρόνους του. νὰ ἀγαθῶν πάλιν τὴν Ἐλένην ὡς σύζυγον ὡσεὶ τίποτε δὲν εἶχε συμβῆ! Ἐπίσης, ὁ Σολομὼν, πρέπει νὰ κριναται μετὰ τὸ μέτρον τῶν τότε βασιλέων, πολλοὶ δὲ χριστιανοὶ βασιλεῖς, καὶ ἀντοκράτορες δὲν ὑστέρησαν τούτου, ἂν καὶ ζήσαντες χιλιάδας ἐτῶν ἀργότερα Αὐτὸς ὁ Μέγας Ναπολέων, ὁ ἐνοσαρκώσας ἐν τῷ προσώπῳ του πολιτισμὸν ἑλληνοχριστιανικὸν τετρακισχιλίων ἐτῶν δὲν διέζευσεν ἀκουσίᾳ αὐτῆς γυναῖκα ἀγαπημένην λατρεύουσαν δὲ αὐτόν, χάριν φιλοδοξίας; Ἡ πράξις καὶ ἢ θεωρία ἐπομένως ἀλληλοσυγκρούονται ὄχι μόνον εἰς τὴν ἐποχὴν, τὴν ὁποῖαν περιγράφει ἢ Παλαιὰ Γραφὴ ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς.

Ἡ ἐβραϊκὴ νομοθεσία ἀληθῶς δὲν ἀπαγορεύει τὴν πολυγαμίαν, πολὺ λαμπρὰ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἀντίληψιν, καὶ σύμφωνα ἄλλως τε πρὸς τὰς θεμελιώδεις βάσεις τοῦ ἐβραϊμοῦ νὰ μὴ ἀπαγορεύῃ τι φυσικῶς καὶ οὐσιωδῶς ἀνιφάρμοστον. Δὲν τὴν ἀπαγορεύει προσέει διότι εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐβραϊκῆς νομοθεσίας ἴσως ἦτο τι ἀσύμφορον. Φοινικοὶ πόλεμοι, οἱ ὁποῖοι ἐδεκάτιζον τὴν φυλὴν, καὶ ἐπλημυρίζον τὰ τὴν γυναικῶν καθίστων παλλακίαν τὴν πολυγαμίαν ἐθνι-

κήν ανάγκην ἢ ἄλλοι παντοῦ ἢ πολυγαμία οὐδέποτε ἐφηρμόθη εἰμὴ κατὰ τοὺς τύπους. Οὐσιαστικῶς, ποῖος ἐν Ἐδρώπῃ εἶναι μονόγαμος; Ὁ Βαλζὰκ εἰς τὴν «Φυσιολογίαν τοῦ γάμου» μᾶς λέγει διὲ μεταξὺ τῶν γαλλίδων τῆς καλῆς κοιωνίας ἄρα μεταξὺ τῆς τάξεως ἐκείνης ἢ ὅποια εἶναι πιστοτέρα εἰς τὴν χριστιανικὴν παράδοσιν καὶ τὴν γαλλικὴν τοιαύτην δὲν ὑπάρχει οὐδὲ μίαι πιστὴ εἰς τὰ συζυγικά της καθήκοντα! Φαντασθῶμεν ὅποια θὰ εἶναι ἢ πιστὴ τῶν ἀνδρῶν! Ἡ ἐβραϊκὴ νομοθεσία δὲν ἀπαγορεύει τὴν πολυγαμίαν ἀλλ' ἐξαιρεῖ ὁ ἐβραϊσμός τὴν μονογαμίαν ἢν ἐφαρμόζουν οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Ἰσραήλ, ἐκτὸς ὀλιγίστων; παντοῦ ἐξαιρέσεων. Ὁσον ἀφορᾷ εἰς τὸ διαζύγιον, νομίζομεν ὅτι ἐκ τῶν δύο κακῶν, τὸ τῆς εὐκολίας δηλαδὴ μεθ' ἧς παρέχεται καὶ τὰ ἐμπόδια τὰ ὅποια παρεμβάλλονται εἰς αὐτόν, καὶ ἐνιαχοῦ τὸ ἀδύνατον τῆς ἐπιτεύξεως αὐτοῦ, ὅτι εἶναι προτιμώτερον τὸ πρῶτον. Βεβαίως ὁ γάμος, τὸ θεμέλιον τῆς οἰκογενείας εἶναι καὶ τὸ θεμέλιον τῆς κοιωνίας καὶ τῆς πολιτείας, ἀλλὰ τοῦτο οὐχὶ ἀπολύτως, διότι δηλαδὴ ὁ γάμος ἠδολογήθη ὑπὸ πληρωθέντος ἱερέως. Ἡ εὐλογία οἰουδήποτε ἱερέως, οἰουδήποτε δόγματος δὲν δύναται νὰ κάμῃ ἱερὸν εἶναι γάμον, ὁ ὁποῖος ἔγινε διὰ λόγους συμφεροντολογικῶν καὶ ἄνευ συμπαιθείας· μόνον ὁ γάμος εἶναι ἱερὸς εἰς τὴν εὐλογεῖται ὑπὸ τῆς ἀγνῆς ἀγάπης, ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως οὐχὶ εἰς τὴν ἀφειτηρίαν μόνον τοῦ δεσμοῦ ἀλλὰ τὸς ἐπιδερώσεως συνεχῶς ἐν τῷ συζυγικῷ βίῳ.

Διὰ τοιοῦτον γάμον, εἰς τὴν κακῇ μοίρᾳ, διαλύεται, λέγουσιν οἱ Ραββίνοι τοῦ Ταλμούδ, καὶ αὐτὸ τὸ θυσιαστήριον χύνει δάκρυα λύπης. Τὸ διαζύγιον, τὸ ὁποῖον ἄλλως δέχεται καὶ ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἀναγκαῖον κακόν, δικαιολογούμενον περισσότερο τοῦ ἐλαφρῶς ὑπὸ τῶν ἱερέων οἰουδήποτε δόγματος τελευτήσαντος γάμου, μετὰ περὶ φρονήσιν πάσης πληροφορίας περὶ συμπαιθείας τῶν νεονύμφων καὶ τῶν ὑγιεινῶν καὶ ἄλλων ὄρων.

Ἄλλὰ ἡ τε Παλαιὰ Γραφή, καὶ τὸ Ταλμούδ ἐξαιροῦν τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν οἰκοδόμησιν, ἢ ὅποια εἶναι **μία καὶ μόνη** κατὰ κανόνα ἐν τῷ ἐβραϊκῷ βίῳ. Τὸ κεφάλαιον Α Α τῶν Παροιμιῶν καὶ τὰ ἀπειράριθμα παραγγέλματα καὶ ἀποφθέγματα περὶ τῆς μητρὸς καὶ τῆς γυναικὸς τοῦ ἰδίου βιβλίου μαρτυροῦσι περὶ τούτου «Ὁ εὐρὼν γυναῖκα εὖρεν τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἰδιαιτέραν εὐνοιαν παρὰ τοῦ Θεοῦ».

«Ἡ φρόνιμος γυνὴ οἰκοδομεῖ τὸν οἶκον, καὶ ἡ ἄφρων μετὰ τὰς χεῖρας της τὸν κρημνίζει».

«Ἡ θεὸς τῆς ἐβραϊκῆς γυναικὸς εἰς τὴν ἱστορίαν, ὑπέστη ἐκάστοτε ὑψηλοτέραν ἐξέλιξιν κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ τοῦ Ταλμούδ καὶ τοῦ Ἐδαγγελίου ἐφθάσε εἰς σημεῖον ἐπιζήλου, εἰς ὃ, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, δὲν εἶχε φθάσει εἰς τὸν τότε ἑνωμένον κόσμον, διότι βλέπομεν τὴν γυναῖκα

αἰσθηματικὴν, ποιοῦσαν, κατὰ μᾶς τὴν δεικνύουσαν αἰ ἐβραῖαι τοῦ Ἐδαγγελίου, καθὼς μᾶς δεικνύει τὸ Ταλμούδ τὴν γλυκεῖαν Βεροῦριαν, σύζυγον τοῦ Ραββὶ Μεῖρ, ἢ ὅποια Βεροῦρία ἐδίδακεν εἰς τοὺς σοφοὺς τοῦ Ἰσραήλ, οὐ δὲν περὶ τὰ ἀναγκαστικὰ κατὰ τῶν ἁμαρτωλῶν ἀλλὰ τὰ εὐχονται διὰ τὴν κατὰ τὴν τῆς ἁμαρτίας δίδουσα περὶ τούτου εὐφυῶς ἐρμηγείαν μᾶς φράσεως τῶν ψαλμῶν «ὅς παύσονται τὰ ἁμαρτήματα (Χοτεῖμ καὶ οὐ Χοτεῖμ) ἀπὸ τῆς γῆς ἵνα ἀσεβεῖς μὴ ὑπάρχουσιν πλέον...»

Ἄλλ' ἰδοὺ τί λέγει ὁ Ραββὶ Ἰωσήφ εἰς τὸ Ταλμούδ (Κιδδουσὶν 31) εἰς τὴν βήματα τῆς μητρὸς του. «Ὁς ἐγερεθῶ ἐνώπιον τῆς Θεῆς Μεγαλειότητος ἢ ὅποια πλησιάζει» Ἀνυψώθη ποτὲ ἢ γυνὴ ἐπὶ τοιοῦτον ὑψηλοῦ βήθρου, ὑπὸ οἰουδήποτε σοφοῦ οἰασθήποτε ἐποχῆς! Ἄλλὰ πολὺ περισσότερον, ἐνὸς ἐπεισοδίου ἢ μᾶς φράσεως, μαρτυροῦσι περὶ τοῦ ἕνους εἰς ὃ ἐφθάσε ἢ γυναικῆ ἐνὸς ἔθνους αὐτὰ τὰ γεγονότα. Ἀκριβῶς δὲ αὐτὸς ὁ Χριστιανισμός εἶναι τσαντὴ ἀπόδειξις τούτου. Διότι οὐχὶ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς νέας θρησκείας ἢ θεοῦ τῆς ἐβραϊκῆς γυναικός. Ἐν τῷ ἔθνευ κόσμῳ, ἀναμφισβητήτως ὁ Χριστιανισμός ἀνύψωσε τὴν γυναῖκα, ἀλλ' αὕτη εἶχε πληρῶς τὴν λογικὴν χειραφετήσιν της ἐν τῷ ἐβραϊσμῷ, χειραφετήσιν τῆς ὁποίας δὲν βλέπομεν ἄλλοῦ ἀνωτέρω. Ἡ γνώμη ἐνὸς Ραββίνου περὶ διαζυγίου, δὲν ἀποτελεῖ δόγμα. Ἐν γένει τὸ Ταλμούδ, παρὰ τὰ ἠθικά παραδείγματα αὐτοῦ, ὧν εἶδομεν τινὰ ἀνωτέρω, εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἔργον νομοθετικόν, ἀστικόν καὶ ποινικόν δικαίου καὶ ὡς ἐκ τούτου περιέχει ὅλας τὰς λεπτομερείας πολλὰς οκλήρας τῶν τοιοῦτων κωδίκων, καὶ πρέπει νὰ κρινεῖται σύμφωνα μετὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὰς περιστάσεις τῆς ἐποχῆς. Εἰς τὸ φαιδρὸν ἐκεῖνο τοῦ Ραββὶ Ἰλλὲλ, ἀποφανομένου ὅτι κατ' αὐτὸν θὰ ἐπιτρέπεται νὰ χωρῶσιν τις τὴν γυναῖκα του, καὶ ἂν «τῷ ἔκανσε τὸ φαγητόν, πολὺ διαβλέπον μίαν εἰρωνικὴν φράσιν» Εἶπεν ὁ Ραββίνος «καὶ ἂν τοῦ ἔκανσε τὸ φαγητόν του;» Ἄλλὰ εἶναι ἀδιάφορον. Εἰς ἡμᾶς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κρίνωμεν περὶ μᾶς νομοθετικῆς διατάξεως μᾶς ἐποχῆς ἂν δὲν γνωρίζομεν τὸς συνθήκας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἐκ τοῦ β' οὔ τῆς Σαλώμης, βλέπομεν, οὐ εἰς μέρος τῆς κοιωνίας τῆς τότε ἢ διαφθορὰ ἐπερτάνευεν καὶ αἱ διατάξεις περὶ διαζυγίου καὶ περὶ ἀπαγορεύσεως συγχροισμοῦ μετὰ γυναικῶν θὰ ἦσαν αἱ κατάλληλοι τότε. Τὸ ἰδιαιτὸν τὸ ἐβραϊκὸν ἦτο ἄλλο, καθὼς καὶ ἡ διαγωγὴ τῆς πλειοψηφίας. Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν ταλμουδικὴν ἐποχὴν, εἰς τὴν Ἰσπανίαν εἰς τὴν Ἀνατολήν, εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐδρώπην ἢ ἐβραῖα γυνὴ ὑπῆρξε τὸ πρότυπον πάσης ἀρετῆς. Καὶ τοσοῦτον χειραφετημένη κοιωνικῶς ὥστε κατὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανόστασιν, ἐξ ἧς χρόνα

λογεῖται ἢ κοιωνικὴ σωτηρία τῆς νεωτέρας κοιωνίας, ἢ ἐβραῖς εὐρέθη εἰς τὴν ἐμποροφυλακὴν τῆς κοιωνικῆς δρασεως, εἰς τινα δὲ μέγῃ καθὼς εἰς τὸν προηγμένον γερμανικὸν κόσμον, ἢ γυναικῆ δὲ αἰσῖς ἔλαβε τὰ πρῶτα βήματα, τὴν ἀφειτηρίαν της ἀπὸ τὴν ἐβραῖδα ἀπὸ τὰς κληρονομίας τῶν ἐβραϊδῶν τῶν Γραφῶν καὶ τοῦ Ταλμούδ.

M. X.

Ο ΝΕΟΣ ΜΑΡΔΟΧΑΙΟΣ

(ΔΙΗΓΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ)

Ὁ Ραββίνος Μαρδοχαῖος Κωῆν Ζεμάχ ἦτο υἱὸς πλουσίου καὶ τιμίῳ χρυσοχοῦ, ὅστις ἔνεκα τῆς τέχνης ἦν μετήρχειτο εἶχε συνεχεῖς σχέσεις μετὰ τοῦ κλήρου καὶ τῶν εὐπατριδῶν. Ἐπομένως ἐκτὸς τῆς τοῦ Ταλμούδ σπουδῆς, ἐξεπαιδεύετο τὸν υἱὸν του καὶ εἰς τὰς θύραθεν ἐπιστήμας, ὅσκι τότε ἐκαλλιεργουόντο. Ὁ ἀγαθὸς πατὴρ ἐσπείρεν εἰς γόνιμον ἀγρόν. ὁ δὲ νοῦς τοῦ νέου τόσῳ ἐνωρὶς ἀνεπτύχθη, ὥστε δεκαπενταετῆς κατεῖχε ξένας τινὰς γλώσσας, τῆς λατινικῆς μὲν ἐξαιρουμένης. Ὁ σεμνὸς οὗτος υἱὸς καὶ ἱκανὸς μαθητὴς ἔζη ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐτυχίᾳ μετὰ τοῦ πατρὸς του, οὐτινος ἦτο ἡ χαρὰ καὶ τὸ καύχημα, ὅτι δεινὸν δυστύχημα ἐνεσκηψεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ χρυσοχοῦ. Τὴν περιουσίαν καὶ τὴν ἐμπορικὴν αὐτοῦ πίστιν ἐτάλευσαν ἄλλεπάλληλοι ζημίαι ἀδρῶν χρηματικῶν ποσῶν εἰς τοιαύτην δὲ κατῆντησεν λύπην ἀδυνατῶν νὰ ἐκπληρωθῆ τὰς ὑποχρεώσεις του, ὥστε βυρῶς ἀσθενήσας, μετ' οὐ πολὺ ἀπεθίωσε καταλιπὼν τὸν υἱὸν του ὀρφανὸν καὶ ἔρημον. Πρῶτον ἦμος μέλημα τοῦ ὀρφανοῦ μας ὑπῆρξε τὸ νὰ τιμηθῆ τὴν μνήμην τοῦ μακαρίτου πατρὸς του, καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιοῦτου ἱεροῦ καθήκοντος παντοῖους καβαλεν ἀγῶνας. Λαβὼν ἔθεν τὴν διέβουσιν τοῦ ἐμπορίου τοῦ πατρὸς του, ἤρχισεν ἀόκνως ἐργαζόμενος οὕτως, ὥστε πλήρης ἐπιτυχία ἐστρεψε τὰς προπαθείας αὐτοῦ. Πέντε ἔτη μετὰ τὴν τελευτήν τοῦ πατρὸς του ἀπαντα τὰ χρέη αὐτοῦ ἐπληρώθησεν ἐξ ὀλοκλήρου. Ἐν τοσοῦτοις χρόνοις ἐδεινοῦντο κατὰ τῶν Ἑβραίων τῆς Βοημίας. Βασιλικὸν διάταγμα ἐκέλευε τὴν ἐκ τοῦ Βασιλείου ἀπέλασιν αὐτῶν· τότε δὲ ὁ Ραββίνος ἀπεφάτισε νὰ νυμφευθῆ ὀρφανὴν ἢν πρὸ πολλοῦ ἤρατο, καὶ τὴν ὁποῖαν δὲν ἔλαβε ποτὲ τὸ θάρρος νὰ ζητήσῃ παρὰ τῶν εὐπορούντων γονέων της. Ὁ θάνατος δ' αὐτῶν καὶ ἡ καταμακτίζουσα ἔλους τοῦς ὀμοδόξους συμφορὰ ἐξωμάλυνον πᾶσαν δυσκολίαν, καὶ ἡ Βέλγ. οὕτως ὠνομάζετο ἢ νέα, ἐγένετο σύζυγος τοῦ Ζεμάχ, λαβόντος ἐν τῷ μεταξὺ τὸ δίπλωμα τοῦ Ραββίνου.

Μετ' οὐκατεῖαν ἕτερον διάταγμα τοῦ Βασιλέως Φερδινάνδου ἀνεκάλει τοὺς Ἰσραηλίτας. Ὁ Ραββίνος Μαρδοχαῖος καὶ ἡ συμβίβ αὐτοῦ ἤθθησαν ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπανίδωσι τὴν γενέτειραν αὐτῶν γῆν. Ὄθεν ὁ Ραββίνος ἀποκατασταθεὶς πανοικί εἰς Πράγην ἀνέλαβε τὴν τέχνην τοῦ χρυσοχοῦ, ἐξ ἧς ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἔγινεν εὐπορώτατος. Ἀπολαύων δὲ τῆς γενικῆς ἀγάπης καὶ ὑπολήψως μέγῃ μέρος τῶν προσόδων του ἐδαπάνα εἰς ἀγαθοεργήματα. Οὐδεὶς ποτε ἀτυχῆς ἐξήλθε τῆς οἰκίας του ἀπαρηγόρητος καὶ ἀβοήθητος. Εἶδομεν ἤδη ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ, ὅτι πρὸς ἐκπλήρωσιν φιλάνθρωπικοῦ καθήκοντος, ἐθυσίασε τὸ πλεῖστον μέρος τῆς περιουσίας του.....

Τρία ἔτη παρήλθον μετὰ τὸ ἀνωτέρω συμβάν. Τὴν δὲ παραμονὴν τοῦ Πάσχα τοῦ 1559 ἔτους, τελειωθείσης τῆς ἑσπερινῆς προσευχῆς ἐν ταῖς Συναγωγαῖς τῆς Πράγης, οἱ πιστοὶ ἐξεληθόντες αὐτῶν ἐπορεύοντο εἰς τὰ ἴδια. Ὄλιγον κατ' ὀλίγον αἱ ὁδοὶ γίνονται σιωπηλαί, ἀπὸ τὰ παρὰ θύρα τῶν οἰκιῶν ἀκούονται φωναὶ ἀπαγγέλλουσαι τὰς δεήσεις τῆς ἀειμνήστου ταύτης ἐπετείου ἑορτῆς. Ὁ δὲ οἶκος τοῦ Ραββίνου Ζεμάχ, ἔνθεν λαμπρότερον φεγγαροεὖρος τὸ φῶς, ἐφέλλεκεν ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὴν προσοχὴν τῶν διαβατῶν, διότι ἐνταῦθα ἀξιοπρεπέστερον καὶ οἰκοδομικώτερον ἐτελεῖτο ἢ πανήγυρις. Μετὰ τὴν πρώτην δέησιν ὁ νεώτερος τῶν υἱῶν ἀπευθύνει πρὸς τὸν οἰκογενειάρχην τὸ πατροπαράδοτον ἐρώτημα «Διὰ τί ἡ ἐσπέρα αὕτη διαφέρει τῶν ἄλλων;» πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Ραββίνος ἐξηγῶν τὸ κείμενον τῆς γραφῆς, διηγεῖται τὴν ἀποστολὴν τοῦ Μωϋσέως, τὴν ἀλαζονείαν τοῦ Φαραὼ, τὴν καταπίεσιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ τὴν θαυματουργὸν ἐξοδὸν του ἐξ Αἰγύπτου, τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν, πρὸς οὓς ἔδωκε τὸν Ἱερὸν Νόμον.

Αἱ τελεταὶ τῆς ἐσπέρας ἐκείνης δὲν εἶχον εἰσέτι τελειώσῃ, ὅτε ἐκρούσθη ἡ θύρα τῆς ὁδοῦ.

Ὁ πατὴρ ἔνευσεν εἰς τὸν μικρὸν Δαβὶδ (1) ὅστις ἐγερθεὶς καὶ ἀνοιξάσας τὸ παράθυρον.

—Τί ἐπιθυμεῖτε; ἠρώτησε τὸν ἱστάμενον ἔμπροσθεν τῆς θύρας.

—Εἶναι αὕτη ἡ οἰκία τοῦ Ραββίνου Μαρδοχαίου Κωῆν Ζεμάχ;

—Ναί, Κύριε.

—Ἀνοιξατε λοιπόν, διότι ἔχω τπὸνδκίον τι νὰ τῷ ἀναγγείλω.

Ὁ ξένος ὠμίλησε τόσῳ χαμηλῶς ὥστε οὐδεὶς ἤκουσε οὐδὲ λέξιν, πάντες ὅμως περίφοβοι ἐζήτουν νὰ μνητεύσωσι τὴν αἰτίαν τοιαύτης ἐπισκέψεως εἰς ὄραντόσῳ προχωρημένην.

(1) Εἶναι οὗτος ὁ ἀκολούθως συγγραφεὶς βιβλίου, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ζεμάχ Δαβὶδ».

Ὁ ὑπηρέτης ἐπὶ νεύματι τοῦ κυρίου του ἤνειξε τὴν θύραν καὶ εἰσήγαγε τὸν ξένον. Ἦτο οὗτος περιτυλιγμένος μέγα ἐπανωφόριον, εὐρύς δὲ πέτασος ἐκάλυπτεν ἐντελῶς τὸ πρόσωπόν του.

Ὁ Ῥαββῖνος προχωρῶν πρὸς τὸν ἄγνωστον τί ἀγαπᾶτε; τὸν ἐρωτᾷ.

—Πρέπει νὰ σὰς ὀμιλήσω, ἀλλὰ κατὰ μόνας.

—Ἄς ἐμβῶμεν ἐδῶ ἐὰν εὐχρεσθῆσθε, τῷ εἶπεν ὁ Ῥαββῖνος, πάντοτε μάλλον ἐκπληττόμενος, ἐμβάντων δ' ἀμοτέρων εἰς τὸ παρκαίμενον δωμάτιον, ὁ ἄγνωστος ῥίπτει τὸν πῖλον καὶ ὁ οἰκοδεσπότης ἀναγκωρίζει τὸν ταμῖν τοῦ ὀποίου πρὸ ἐτῶν ἔσωσε τὴν ζωὴν καὶ τὴν τιμὴν.

—Δέχθητι ἐν πρώτοις, ἀναφωνεῖ ὁ ξένος πίπτων εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ῥαββῖνου, τὰς εὐχαριστίας μου γενναῖέ μου σῶτερ. Δὲν ἀγνοεῖτε δὲ ὅτι ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἢ εἰς ἐμέ ἀπαίσια προαγγέλλουσα ἐγένετο πηγὴ τῆς εὐημερίας μου. Ὁ ἀνάξιος φίλος μου μὲ εἶχε τφόντι κατὰ γαίην, ἀλλ' ἀποδειχθεῖς τῆς ἀθωότητός μου, ἠθέλησαν νὰ μὲ ἀποζημιώσωσι καθὸ δεχθέντες αἰσχρὰν κατ' ἐμοῦ κατηγορίαν. Ἐντεῦθεν ἔτυχον λαμπρᾶς προαγωγῆς ἀλλὰ τοσοῦτῳ κατεσπευμένω; ἠναγκάσθη ν' ἀπέλθω εἰς Βιέννην, ὥστε μετὰ λύπης μου δὲν ἐδυνήθη οὐδὲ σὰς ἀποχαιρετήσω. Ἐν Βιέννῃ δέ, ὅπθεν ἔπεμψα ὑμῖν τὸ ποσὸν ὑπερ τὸσον γενναίως μοι ἐδανείσατε, κατὰ τὴν ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τινος τῶν ἐπισημοτέρων ὑπαλλήλων, ὅστις ἐγνώριζε τὸν πατέρα μου. Ὁ ἀξιὸς οὗτος ἀνὴρ μὲ συ ἔστησε πρὸς τὸν αυτοκράτορα, καὶ μετ' οὐ πολὺ διωρίσθη ἐξ ἀπορρήτων τῆς Α. Μ., ὅστις ἀνατίθησιν ἤδη εἰς ἐμὲ ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην, ἀνακοινῶν εἰς ἐμὲ καὶ τὰ μάλλον ἀπόρρητα. Ἄλλ' ἂς ἔλθωμεν εἰς τὴν μεγάλην αἰτίαν, ἧτις μὲ κατηύθυνε πρὸς ὑμᾶς τὸν προστάτην μου ἀγγελον. Μάθετε ὅτι αἱ λειτουργίαι μου ἀπιτοῦσι συνεχῶς τὴν παρὰ τῷ αυτοκράτορι παρουσίαν μου. Πρὸ ἡμερῶν προσεκλήθη εἰς τὸ σπουδαστήριόν του. Εὐρον δὲ αὐτὸν κάτωχρον καὶ σύννου περιπαντοῦντα ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ ἐφαίνετο ὅτι μὲ εἶχε λησμονήσει.

—Μεγαλειότατε, ἐτόλμησα νὰ εἶπω μετ' ὀλίγας σιγμάς.

—Ἄχ! σεις εἴσθε; καλὰ Καὶ θεῖς τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦτο θὰ γίνῃ, ἐξηκολούθησε, δὲν μὲ μέλλει, πρὶν ἢ παρέλθωσι τρεῖς μῆνες ἄπαντες οἱ Ἑβραῖοι θὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν Πράγαν καὶ ἄψωσιν τὴν Βοημίαν.

—Μεγαλειότατε, ἐπανέλαβον (καὶ τότε παρέστη εἰς τὸν νοῦν μου ἡ ὑμετέρη εἰκὼν), πρὸ ἐννέα μόλις μηνῶν οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι ἀνεκλήθησαν εἰς τὸν τόπον, ἀφ' οὗ ἄδικος ἐξηλέθη ἢ κατ' αὐτῶν κατηγορία. Νέαν συνο-

φικτικὸν ἐγκλημα βέβηλως προσάπτεται αὐτοῖς. Τίς δὲ θέλει δεχθῆ αὐτοὺς ἐκδιωχθέντος ὑπὸ τοῦ τρισεβάστου ἡγεμόνος μου, Φερδινάνδου τοῦ Δικαίου;

—Μὰ τὸ στέμμα μου, ἀπαντᾷ ὁ Αὐτοκράτωρ, καὶ γὰρ αὐτὸς λυποῦμαι· ἀλλὰ τοῦτο ὑπεσχέθη, ἡ δὲ ὑπόσχεσίς μου εἶναι ἱερά.

—Βλέπων δὲ τὴν ἐξωγραφισμένην εἰς τὸ πρόσωπόν μου ἔκπληξιν, ἐπανέλαβε. —Ἀχθὲς τὸ ἐσπέρως ἐσυλλογιζόμεν ἂν καλῶς ἐπραττοῦν ἀνεχόμενος ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ μου τοὺς αἰρετικούς καὶ τοὺς σχισματικούς. Ἠρώτων ἐμαυτὸν ἂν ἡμάρτανον εἰς τὸν οὐρανὸν δι' ὑπερπρεδέχθη πρὸ τινος χρόνου σύστημα ἀνεξιθρησκείας. Τοιαῦτα τινὰ σκεπτόμενος ἀπεκοιμήθη, καὶ εἶδον ὄπτασιαν. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι καλίμπαις γενόμενος εὐρισκόμεν ἐν Μαδρίτῃ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν εἰκόνων τοῦ Πύργου, ἔχων πλησίον μου τὸν διδάσκλον τῆς νεότητός μου, καὶ ἔμπροσθέν μου ἀνοικτὴν τὴν ἱεράν βίβλον. Αἶφνης μετέστη εἰς ἐν παράθυρον τῶν ἐν Πράγῃ ἀνακτόρων μου, καὶ ἤμην αυτοκράτωρ τῆς Γερμανίας. Ἐβρίψα τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς πόλεως ἧτις παρίστατο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ὅπθεν ἔναυλα ἤκουον τὰ ἔσματα τῶν αἰρετικῶν. Ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω καὶ εἶδον τὸν γηραιὸν μου διδάσκαλον πάντοτε πλησίον μου ἰστάμενον. Παρατηρὸν δὲ τὸ αὐστηρὸν ἦθος ἐν ᾧ κατώπτετε τὴν πόλιν, ἐνόμισα ὅτι ἐμάντευσα τὸν στοχασμὸν του — Ἀδὲν δύναμαι, εἶπα πρὸς αὐτόν, οὔτε ὁ Ἅγιος Πιτῆρ τοὺς καταρᾶται, πρέπει νὰ τοὺς ἀνέχωμαι. Τότε τὰ βλέμματα μουπροσηλώθησιν κατὰ τύχην πρὸς τὴν συνοικίαν τῶν Ἰουδαίων, καὶ ὑψώσας αυτομάτως τὴν δεξιάν μου· «Καλὰ, θέλω ἐκδιώξαι τούτους τοὺλάχιστον, προσέθηκα πρὸς τὸν γέροντα.» Ἄμξ δὲ προέφερον τὰς λέξεις ταύτας πικρῶς μετημελήθη. Τί πταίουσιν οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι; Ἀφυπνίσθη δὲ τοιαῦτα λυπηρὰ συλλογιζόμενος. Ὅπως δῆποτε ὅμως ἀνάγκη ἵνα ἐκπληρωθῇ ἡ ὑπόσχεσίς μου. Τὸ ὠρίσθη καὶ δὲν ἠσυχάζω, ἕως οὗ δὲν ὑπογράψω τὸ θέσπισμα πρὸς ἀπέλασιν τῶν Ἑβραίων τῆς Βοημίας.

—Προσεπάθησα νὰ προσθέσω τι ὑπερ τῶν ὁμοδόξων σὰς ἀλλ' ὁ αυτοκράτωρ μὲ διέκοψε λέγων. Δὲν ἔκωυ τίποτε περισσότερον. γνωρίζω ἐκ τῶν προτέρων τί θὰ μὲ εἶπητε. ἡ ἀπόφασίς μου εἶναι ἀμετάτρετος. Τὴν ἀλήθειαν συχνάκις ἀνακλύπτουσι τὰ ἐνύπνια. Δὲν προκηγγεῖλεν οὕτω καὶ ἄλλοτε ὁ Θεὸς τὸ μέλλον εἰς τὸν Φραγκῶ; Εἰμὶ τάχα ἀπέναντι τῆς προνοίας κατώτερος τοῦ βασιλέως ἐκείνου; Ἡ Ἐπικρατείᾳ μου δὲν ἀξίζει τὸσον, ὅσον καὶ ἡ Αἴγυπτος; . . . Ὡμοσα νὰ ἐκδιώξω τοὺς Ἑβραίους, καὶ θὰ τηρήσω τὸν ὅρκον μου.

—Καλῶς γνωρίζων τὸν αυτοκράτορα δὲν ἐπέμεινα περαιτίρῳ. Εἶναι μὲν μέγας καὶ γεν-

ναίος, ἀλλ' ἄκαμπτος ὁσάκις πρόκειται κατ' αὐτὸν περὶ ἐκπληρώσεως θρησκευτικοῦ καθήκοντος. Ὡς τοιοῦτο δὲ ἐκλαμβάνει τὴν ὑπόσχεται ἢ κατ' ὕπνον ἐποιήσατο.

—Ἐπανήλθον λοιπὸν εἰς τὴν ἐργασίαν χωρίς ν' ἀποτολήσω ἄλλην πορατήρησιν, ἀλλὰ τὴν ἡμέραν διήγον βασανίζων τὸν νοῦν μου, ὅπως εὐρῶ μέσον σωτηρίας. Ὡς ἀστραπή μὲ ἦλθεν ἡ ἰδέα τοῦ νὰ σὰς ὀμιλήσω — Ἀλλὰ πῶς; Τίτι τρόπῳ ν' ἀπομακρυνθῶ; Τὰ καθήκοντα τῆς θέσεώς μου ἐπέβαλον ἐχεμυθίαν ἂν δ' ὁ αυτοκράτωρ ὑπαπτευέτο τι, ἀπαλλομένη χωρὶς νὰ σὰς σώσω. Ἄλλ' ἡ πρόνοια ἦλθε πρὸς βοήθειάν μας.

—Δαμβάνω αὐθυμερὸν γράμμα τῆς συζύγου μου, ἧτις πρὸ μηνῶν κατῴκει εἰς τὸν ἐν Οὐγγαρίᾳ πύργον μου. Μοὶ ἀνήγγελλεν ὅτι ἐγέννησε τέκνον ἄρρην. Ἴδου λοιπὸν πῶς εὐρον τὸν τρόπον νὰ σὰς ὀμιλήσω. Ἐζήτησα καὶ ἔτυχον ὀκταήμερον ἄδειαν ὅπως περιπτυχθῶ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱόν μου. Τὴν οὐτὴν ἐσπέραν ἀνεχώρησα πρὸς τὰ σύνορα τῆς Οὐγγαρίας, ἀφ' οὗ ἐγραψα πρὸς τὴν Ἑλένην τὴν ἀλήθειαν. Ἀλλὰ δύο λεύγας μακρὰν τῆς πρωτευούσης ἐγκατέλειψα τὴν ἀμαξίαν μου καὶ ἔφθασα ἐδῶ, ὅπως παράσχω ὑμῖν τὸ μόνον μέσον ὑπερ πιθανῶς ἰσχύει ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν ἐπικειμένην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σας συμφορὰν.

—Σὰς εὐχαριστῶ, ἀνεφώνησεν ὁ Ῥαββῖνος, ἀφοῦ ὁ νέος ἐκοινοποίησεν αὐτῷ τὸ σχέδιόν του, σὰς εὐχαριστῶ ἐν ὀνόματι καὶ τῶν ὁμοδόξων μου.

—Θέλετε εὐρεῖ ἵππον εἰς τὸ ταχυδρομεῖον Wischerade, ἀπεκρίθη ὁ νέος μὲ ταπεινὴν φωνήν. Μὴ λησμονήσητε ὅ,τι σὰς συνέστησα, καὶ ὁ Θεὸς νὰ σὰς φυλάξῃ.

Ταῦτα εἰπὼν ἐγένετο ἄφαντος ἀφῆς τὸν Ῥαββῖνον βεβυθισμένον εἰς τὰς σκέψεις αὐτοῦ.

—Θεέ μου, ἀνεφώνησεν οὗτος μετὰ βραχεῖαν σιωπὴν, γενοῦ ἴλεως ὑπερ ἡμῶν! δὲν ἀρκοῦσι τόσα παθήματα; Πότε θελομεν εὐρεῖ μὴν πατρίδα; Πότε θελομεν κληροδοτήσῃ εἰς τὰ τέκνα μας τοὺλάχιστον τὴν γῆν ἐν ᾗ ἀναπαύομεθα τὰ ὀστέα μας;

Μετὰ ταῦτα ἐπανήλθεν εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ δείπνου ὅπου ἐν τάχει ἐδόθη πέρως εἰς τὴν τελετὴν καὶ τὰ παιδιὰ ἀπεσύρθησαν εἰς τὰ ἴδια αὐτῶν δωμάτια. Μεῖνας δὲ ὁ Ῥαββῖνος μετὰ τῆς γυναικὸς του τῇ εἶπε:

—Σπουδαιοτάτη ὑπόθεσις μὲ ἀναγκάζει ν' ἀναχωρήσω ἀμέσως.

Χωρὶς δὲ νὰ προσέσῃ τι πλέον πορεύεται εἰς τὴν αἰλίαν τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου τῆς Κοινοτήτος ὅπως τῷ διακοινώσῃ τὰ τρέχοντα· εἶτα κατηύθυνθη ἐκεῖ ὅπου ἦτο τὸ ὑποζύγιόν του. Τότε γλυκεῖα αὔρα δροσίζει τὸ καταφλεγόμενον πρόσωπον τοῦ Ῥαββῖνου, καὶ ἐνῶ δέεται ἐνδομύχως ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ ὀδηγήσῃ

τὰ βήματά του, τῷ φαίνεται ὅτι ἀκούει μυστηριώδη φωνὴν ἐπικνελμβάνουσαν τὰς ῥήσεις τοῦ Προφήτου.

«Εἰρήνην ἐπ' εἰρήνη τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς οὖσι καὶ εἶπε κύριος, ἴσσομαι αὐτούς.» (ἀκολουθεῖ).

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

Καίρον, Μάρτιος

Ὁ πόλεμος πρὸ πολλοῦ ἐτελείωσεν. Ἐτελείωσαν ἀκριβῶς δύο πόλεμοι, ὁ δεύτερος ὀλεθριώτερος τοῦ πρώτου. Πρὸ πολλοῦ ἡ ἡμετέρα νεολαία μετὰ τῆς λοιπῆς ἐπέστρεψεν εἰς τὰς ἐστίας τῆς. Εὐρὴν αὐτῇ τὴν ἰσορροπίαν τῆς τὴν οἰκονομικὴν μετὰ τὴν ἀνόμαλον κατάστασιν τὴν ὅποιαν ἐπιφέρουν οἱ πόλεμοι; Καὶ ταῦτα ἐρωτῶν σκοπῶ νὰ παροτρύνω τοὺς διευθύνοντας τὰς Κοινοτήτας ἵνα λάβωσι τὰ κατάλληλα μέτρα ὅχι μόνον ἵνα ἐπανέλθῃ τὸ πρόφην οἰκονομικὸν καθεστῶς τῶν μελῶν τῆς Κοινοτήτος, ἀλλ' εἰ δυνατόν καὶ βελτιωθῇ, ἵνα λεχθῇ ὅτι ὅχι μόνον ἠβούνθησαν τὰ ὄρια τῆς πατρίδος ἀλλὰ ὅτι διὰ τοῦ πολέμου ἐβελτιώθη καὶ ἡ οἰκονομικὴ τῆς κατάστασις, καὶ εἰ δυνατόν κατὰργηθῇ ἡ ἀεργία καὶ ἡ ἐπαιτεία.

Ἄς ἐνθυμηθῶμεν δὲ ὅτι ὕλική εὐημερία ὑπενοεῖ καὶ ἠθικὴν πρόοδον.

Ἀπευθύνομαι εἰς ^{***} τοὺς διευθύνοντας τὰς Κοινοτήτας, διότι πρέπει νὰ παύσῃ πλέον ἡ παλαιὰ ἀντίληψις περὶ τῶν καθηκόντων τῆς Κοινοτήτος. Ταύτης δὲν εἶναι μόνος σκοπὸς ἡ θεραπεία τῆς θρησκείας ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιβλεπῇ ἐκ τοῦ σύνεγγης τὸ ἔργον ἐν γένει τῶν μελῶν τῆς, ἵνα πάντες φανῶσιν ἐφελίμοι εἰς ἑαυτούς, εἰς τὴν οἰκογένειαν, εἰς τὴν Κοινότητα καὶ ἄρα εἰς τὴν Πατρίδα εἰς τὴν συμπεριλαμβάνοντα ἡ Κοινοτήτις, ἡ οἰκογένεια, τὸ ἄτομον.

Εἰς τὸ παρελθόν, εἰς τὸν Μέσον αἰῶνα καὶ ἐντεῦθεν αἱ Κοινοτήτες ἐξεπλήρουν ἀληθῶς ἅπαντα τὰ καθήκοντα τῶν ὀποίων ἔκαμα νῦξιν. Τότε ἡ Κοινότης μὲ τὰ Σχολεῖα ἐμόρφωνε τὸ ἄτομον πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς, μέχρι σημείου τοῦ νὰ μὴ ὑπάρχουν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἀναλφάβητοι. Τὰ ἱβραϊκὰ δικαστήρια ἔλυνον ἄνευ χρονοτριβῆς τὰς μεταξὺ τῶν ὁμοδόξων δίκας, ἐνῶ οἱ προῦχοντες ἔλυνον τὰς μικρὰς διαφορὰς ὅπως φιλικῶς καὶ παρῆγον παραινήσεις καὶ συμβουλὰς καὶ ἐπίκαιρον ἠθικὴν καὶ ὕλικήν συνδρομὴν. Τέλος οἱ Ῥαββῖνοι δὲν περιορίζοντο νὰ διδάσκωσι θεολογίαν καὶ φιλοσοφίαν ἀλλ' ἐξήσωνον συνεχῆ καὶ πατρικὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῶν πράξεων, τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν πόθων τοῦ ποιμνίου τῶν. Ἀληθῶς αἱ ἐν Ἰσραὴλ Κοινοτήτες ἀπετέλουν κέντρα σοφίας καὶ εὐημερίας ἐν τῷ μέσῳ πολλὰκις φωτοσβεστικῶ καὶ κτηνώδους περιβάλλοντος.

*Αρά γε ο νεότερος πολιτισμός είναι ασυμβίβαστος με τον βίον τον Ισραηλιτικόν τον πρό 3—400 ετών ;

*Αλλά δὲν ἀντιλαμβάνομεθα ὅτι αἱ Κοινότητες παραμελήσασαι τὰς βάσεις ὑφ' ὧν ἰδρύθησαν, τὰς ἀρχὰς ἐκείνας αἱ ὁποῖα καθόριζον τὸν προορισμὸν καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεώς των, παρακμάζουσι καὶ ἁγδαίως βαίνουν εἰς τὴν παρακμὴν καὶ τὴν δύναν των ;

Εἶπον ὅτι οἱ διευθύνοντες τὰς Κοινότητας ἔργον ὀφείλουσι νὰ ἔχουν καὶ τὴν οἰκονομικὴν προαγωγὴν τῶν μελῶν, νὰ μελετῶσι τὸ ζήτημα τοῦτο μετ' ἀγάπης καὶ σοβαρότητος.

*Ἄλλ' εἶναι τοῦτο κατορθωτόν ;

Ναί, διὰ τῆς «Ἐνώσεως» διὰ τῆς «Συνεργασίας». Ἡ ἔνωσις, ἡ συνεργασία ἐξετέλεσαν πλεῖστα θαύματα ἐν περιστάσεσι καθ' ἃς ἐθεωρεῖτο βεβαία ἡ καταστροφή ἐνὸς κέντρου βιομηχανίας. ἐνὸς ἐμπορίου.

Περιμένω νὰ με ἀντικρούσουν τινὲς λέγοντες, κατὰ τὸ σύνηδες, ὅτι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, εἰς τὰς Κοινότητας τοῦ τόπου μας. Διατί θὰ εἶναι ἀδύνατος ἡ «ἔνωσις» ἐδῶ περισσότερον ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλο μέρος, μήπως ἡ ἀνθρώπινος φύσις δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ παντοῦ ; Διαφέρει μόνον ἡ θέλησις καὶ ὁ τρόπος τῆς σκέψεως.

Καὶ ὅμως ἐνθυμοῦμαι πρὸ 25 περίπου ἐτῶν ἐν Κερκύρα, καθ' ἣν ἐποχὴν ἀκόμη ἡ λέξις «συνεργασία» (coopération) ἦτο ἄγνωστος, ὅτι πρὸς ἀντίδρασιν καθ' ὅρισμένων τάσεων συνεστήθη συνεταιρισμὸς μεταξὺ τῶν ἀχθοφόρων με σκοπὸν τὴν βελτίωσιν τῆς τάξεώς των. Ὁ συνεταιρισμὸς ἐπέφερε καρπούς, ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ φέρῃ εἰς τοιοῦτος ἄνευ συνεχείας διοργανώσεως. Ἐνθυμοῦμαι προσέτι ἑταιρείαν τῆς ὁποίας μού διαφεύγει τὸ ὄνομα, σκοποῦσαν τὴν βοήθειαν ἐντροπαλῶν ἀτόμων, χωρὶς νὰ ταπεινωθοῦν ἀλλὰ διὰ τῆς παροχῆς ἐμπορευμάτων εὐκόλου πωλήσεως.

Ἴδου λοιπὸν ὅτι, εἴαν ἡ καλὴ θέλησις δὲν λείψῃ, πολλὰ εἶναι δυνατὸν νὰ κατορθωθοῦν εἰς τὸ κέντρον τῶν Κοινοτήτων.

Δεδομένου λοιπὸν ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τῶν Κοινοτήτων ὑπάρχουν πτωχοί, ἔχοντες ἀνάγκην τῆς βοηθείας τῆς Κοινοτήτος ἐλλείπει ἐργασίας δὲν εἶναι λογικόν, ὑψίστη μέριμνα τῆς Κοινοτήτος νὰ εἶναι ἡ κατάργησις τῆς ἐπαιτείας καὶ τῆς διοργανώσεως τῆς ἐργασίας ;

Ἐκτὸς τῶν μεγάλων ἐπιπονησίων καὶ τῶν ὀλίγων ἐπισημοῦν τὸ πλεῖστον τῶν ἡμετέρων Κοινοτήτων ζῆ ἐκ τοῦ μικροῦ ἐμπορίου, τῆς ἐξασκήσεως μίαις τέχνης καὶ τῆς ἀχθοφορίας. Ἡ τελευταία αὕτη εἶναι ἡ ἐπιπονωτέρα καὶ ταπεινότερα ἀλλ' οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὴν δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἀντάξιοι συμπαθείας, ἀφ' οὗ προτιμοῦν οἰανδήποτε ἐντιμὸν ἐργασίαν ἀντὶ τῆς ἐπαιτείας.

* *

Καὶ ἐρωτῶ εἶναι δύσκολον νὰ διοργανωθοῦν αἱ τάξεις αὐταὶ ἵνα βελτιωθῇ ἢ τε ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ αὐτῶν θέσις πρὸς βελτίωσιν καὶ τοῦ περιβάλλοντος τῆς Κοινοτήτος διὰ μελῶν μᾶλλον ἀνεπτυγμένων καὶ πλείονα δυναμένων νὰ συνεισφέρωσιν εἰς τὸ Κοινοτικὸν ταμεῖον ;

Πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐπεσκέφθην τινὰς τῶν Κοινοτήτων τούτων. Καὶ ἡ ἐντύπωσις μου ὑπῆρξεν ὅτι ἐκεῖνοι οἱ τεχνῖται καὶ ἐργάται περιμένουν ἀνυπομόνως τὸν Μεσσίαν των. Τὸν μέλλοντα νὰ δεῖξῃ εἰς αὐτοὺς τὸν τρόπον μίαις βελτιώσεως. Τὸν πεφωτισμένον ὁμόδοξον, ὁ ὁποῖος νὰ μελετᾷ τὰς ἀνάγκας των, νὰ τοὺς παρηγορῇ εἰς τὰς ἀτυχίας των καὶ τοὺς καθοδηγήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς βελτιώσεως, καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπροσπεύσεως. Αὐτοὶ οἱ ταπεινοὶ συναισθάνονται ὅτι ὑπάρχει τρόπος βελτιώσεως, ὅτι ὑπάρχουν ἀνὰ τὸν κόσμον οἱ δυνάμενοι νὰ πράξουν πολλὰ ὑπὲρ αὐτῶν. Καὶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἀκολουθῶσι τὸν σωτήρα των, νὰ ὑποστῶσι θυσίας, πρὸς ἐπίτευξιν τῶν πόθων των.

Τὶ περιμένουν λοιπὸν, οἱ ἰθύνοντες ; Ἡ ἐντολή των δὲν εἶναι δυσκατόρθωτος, δὲν πρόκειται περὶ τρόπων καὶ δρόμων ἀγνώστων.

Πρόκειται περὶ εἰσαγωγῆς καὶ μόνον εἰς τὸν κύκλον τῶν μεθόδων καὶ ἰδρυμάτων εἰσαχθέντων καὶ ἐπιτυχόντων ἀλλοῦ.

Ἐμπρὸς λοιπὸν ὧ ἰθύνοντες τῶν Ισραηλιτικῶν Κοινοτήτων οἱ τε πνευματικοὶ καὶ οἱ οἰκονομικοί. Συνενώσατε τὰ διάφορα στοιχεῖα τῆς Κοινοτήτεώς σας εἰς συνεργατικὰς ἑταιρείας (coopératives) παραγωγῆς καὶ ἐργασίας καὶ οὕτως ὄχι μόνον θέλετε ἐκτελέσῃ τὸ καθήκον σας ἀλλὰ θὰ γίνεσθε ἀξιοὶ τῆς αἰδίου εὐγνωμοσύνης τοσούτων δυστυχῶν.

Διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν διαφόρων μελῶν μίαις τέχνης, μίαις ἐργασίας, οὗτοι θὰ δύνανται νὰ ἀποκτήσουν τὴν πίστωσιν ἐκείνην τῆς ὁποίας στεροῦνται τὰ άτομα. Ἐνωμένοι δύνανται νὰ ἀγοράσουν τελειοποιημένα ἐργαλεῖα καὶ μηχανὰς καὶ με ταῦτα νὰ παράγουν καλεῖτερα προϊόντα τελειοποιημένα καὶ μᾶλλον ἀνταποκρινόμενα εἰς τὰς νεωτέρας ἀπαιτήσεις. Ἐνωμένοι εὐκολώτερον θὰ τύχουν τὴν πώλησιν εἰς καλεῖτερον τιμὴν τῶν προϊόντων τῆς ἐργασίας των ἐνῶ ταυτοχρόνως ἐκλείπουν τὰ κακά τοῦ ἀλόγου ἀναγωνισμοῦ, τῆς διχονοίας, τοῦ φθόνου.

Ἄιστί ὡς ἴδομεν τὴν κατάστασιν οἷα εἶναι. Τῶν ἑλληνικῶν ἑβραϊκῶν Κοινοτήτων, πρυντανεύει ἡ διχονοία, ἡ ζήλεια, καὶ ἐκ τούτου ἡ ἀθλιότης καὶ ἡ πενία. Τίς ἔχει ἀντίρροσιν ; Καὶ ὅμως καὶ οἱ Ἕλληνες Ισραηλιταὶ ἐμφοροῦνται ὑπὸ εὐγενῶν αἰσθημάτων. Πόθεν τὸ κακόν ; Ἐκ τῆς διαίρεσεως, ἐκ τῆς ἐλλείψεως διοργανώσεως. Καὶ αἱ Κοινότητες φθίνουσι καὶ ἐκλείπουν. Ἐμπρὸς λοιπὸν ! εἰς τὴν διοργάνωσιν ! Ἡ διοργάνωσις θαυματουργεῖ φέρει εἰς εἰκοσιε-

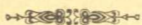
σάφρον ἀποτέλεσμα, τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ φέρῃ μία δεκαετία.

Ἐμπρὸς, ὦ ἰθύνοντες ! τοῦτο ἀπαιτεῖ ἀπὸ σᾶς, αὐτὴ ἡ ὑπαρξις τῆς Κοινοτήτος, τὸ ἀπαιτεῖ ὁ ἑβραϊσμός, ἡ χώρα, ἡ Πατρις.

Καὶ οἱ ἀπόκληροι τοὺς ὁποίους θὰ σώσῃτε θὰ σᾶς εὐλογήσουσι.

I. Σ. Α.

Σ. I. E. Ἡ «Ἱσρ. Ἐπιθεώρησις» παραδέχεται καθ' ὅλοκληρίαν ὅσα ὁ ἔργουτος ἐκ Καίρου συνεργάτης μας γράφει περὶ τοῦ προγράμματος τῆς δράσεως τῶν Κοινοτικῶν Συμβουλίων, δράσεως τοσοῦτον μᾶλλον εὐκόλου, καθόσον θὰ εὐρῆ τὴν προθυμίαν πάντων τῶν ἀποτελούντων τὴν ἐργατικὴν τάξιν τῶν ὁμοδόξων.

NEA BIBLIA

I.—L. Peretz. Bontché le silencieux et autres contes juis tarduits par Charles Bolz

Mercure de France. Paris. 3 fr. 50

Τὸ ἄνω βιβλίον εἶναι τὸ πρῶτον μίαις σειρᾶς συγγραμμάτων τῆς Ἰουδαιογερμανικῆς φιλολογίας, τὴν ὁποίαν προτίθεται νὰ δημοσιεῖ ὁ Μερκουρ ντε Φράνς. Τί εἶναι αὕτη ἡ Ἰουδαιογερμανικὴ φιλολογία θὰ ἐρωτήσουσι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀναγνωστῶν μας. Εἶναι ἡ φιλολογία ἡ ὁποία ἐδημοουργήθη, φθάσασα μέχρι σημείου τελειότητος μεταξὺ τῶν Ἑβραίων τῆς Πολωνίας. Εἶναι δὲ μία τῶν πρωτοτυπιτέρων τοῦ κόσμου, ἡ δὲ Ἰουδαιογερμανικὴ εἶναι διάλεκτος, καλλιεργηθεῖσα μέχρι περὶ πῶς τελείου γλωσσικοῦ ὄργάνου. τὴν ὁποίαν ὁμοῦν περὶ τὰ ἔξ ἑπτὰ ἕκα τομύρια ἐν Ἑυρώπῃ καὶ δύο περίπου ἐν Ἄμερικῇ Ὁ I. A. Πέρετς ὁ συγγραφεὺς τῶν πρὸ ἡμῶν διηγημάτων διακρίνεται διὰ τὴν ἰσχυρὰν αὐτοῦ τέχνην, ἐφάμιλλον πρὸς τὴν τῶν διασημοτέρων διηγηματογράφων οἰασδήποτε φιλολογίας. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς ἀξίας αὐτῆς καθ' ἑαυτῆς τῆς φιλολογίας ταύτης ἐνέχει σπουδαιότατα διότι ἀποκαλύπτει εἰς ἡμᾶς κόσμον ἀγνωστον, τὸ περιβάλλον ἐν ᾧ ζῶσι δίκην παρῶν περὶ τὰ ἔξ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ὄντων, ὧν μόνον ἀμάρτημα εἶναι ὅτι μόνον πιστοὶ εἰς τὰς παραδόσεις των καὶ ὅτι ἡ ἠθικὴ των ὑπεροχὴ εἶναι διαρκὴς καταδικη εἰς κόσμον μεθύσεων καὶ διεφθαρμένων καὶ ὅτι ἡ πνευματικὴ των ὑπεροχὴ τροφοῖται τοὺς ἐκμεταλλενὶς παντὸς ἀσθενοῦς καὶ ἀπροστατεύτου. Βεβαίως ὁ ἀνθρώπος εἶναι εἰς τὸ ἐνδόμενον ἐστικτὸν αὐτοῦ ὁ ἴδιος, ἀλλ' ἱστορικοὶ καὶ περιβάλλοντος λόγοι μίαις παρουσιάζουν τὴν ἀνεξάντλητον ποικιλίαν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ φυλάς, ἐθνότητας, θρησκείας. Ὁ Ἑβραῖος τῆς Πολωνίας, ἐν τῷ μέσῳ τῆς πνι-

γρᾶς ἀτμοσφάρας, εἰς ἣν τὸν κατεδίκασεν ἡ μοχθηρία ἢ τὸ συμφέρον τῶν ὁμοίων του, παροουιάζεται εἰς τὰ διηγήματα τοῦ Πέρετς, γλυκύς, ὀλιγαρκῆς, πρότυπον οἰκογενειακῶν ἀρετῶν, εἴρων πολλὰκις, πάντοτε αἰσιόδοξος. Αἰσιόδοξος ! ἀλλ' αὕτη εἶναι ἡ ἀρετὴ ἡ πρυντανεύουσα ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὁ ὁποῖος εἶδεν εἰς τοὺς αἰῶνας τόσας καταιγίδας νὰ συσσωρεύονται κατ' ἐπάνον του, χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν ἐλπίδα του, εἰς τὴν ἰσορροπίαν ἐκείνην ἡ ὁποία φαίνεται διέπουσα τὰς ἀνθρώπινους σχέσεις. Πιστεύει ὁ Ἰσραήλ καὶ εἰς τὴν αἰωνίαν ζωὴν, ὡς τέσμα εὐφρόσυνον τῶν πόνων, ἀλλὰ πιστεύει οὐκ ὀλιγώτερον καὶ εἰς τὸν, ὡς τὸν εἶπομεν, νόμον τῆς κοινωνικῆς ἰσορροπίας λόγω τῆς μεγάλης του πείρας τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων. Ὁ Πέρετς διηγείτο κἄπου ὅτι Ἑβραῖος λόγιος τὸν ἐχαίρεισε τὴν ἡμέραν τῆς πτώσεως τῆς Μπαλακλάβας μετὰ τὸ δρῆν τοῦ προφήτου. Ἐπεσεν ἡ Βαβέλ ! διαβλέπων ἐν τῇ ἤτῃ τῆς Ρωσσίας μίαν θείαν τιμωρίαν διὰ τοὺς καταπιεστούς τοῦ λαοῦ του Ὁ ἦρωες τοῦ Πέρετς δὲν ἴστανται τόσο ἐψηλά. Ζοῦν τὸν βίον τῶν ταπεινῶν ἀλλὰ με πόσῃν ἡρεμίαν πνεύματος, χωρὶς πάθη καὶ μίση, καὶ ποῖον ἔξοχον παράδειγμα αἰσιοδοξίας δὲν παρέχουν εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους δὲν στενοχωρεῖ ἡ ὑλικὴ καὶ ἠθικὴ ἀτμοσφαῖρα τῶν ὑπογείων καὶ τῆς τυραννίας. Διὰ τὰς ἀρετὰς ταύτας τῶν ἡρώων του, ἐκτὸς τῆς ἐξοχῆς τέχνης των τὰ διηγήματα τοῦ Πέρετς, ἀναγινώσκονται εὐχαρίστως, ὀφροῦνται ἡδονικῶς ἐνσταλάζοντα ἐν ταυτῶ βαθῶ αἰσθημα συμπαθείας καὶ ἀγάπης πρὸς τόσους ἀναξιοπαθοῦντας. Ἐὰν ὑπῆρχον Μακκήται ἐν τῷ Ἰσραήλ, θὰ ἀνελάμβανον διὰ μεταφράσεων, ὧν ἡ ἔξοχος τοῦ κ. Charles Bolz νὰ γνωρίσουν εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον τὴν πρωτότυπον καὶ τόσης τεχνικῆς ἀξίας Ἑβραιογερμανικὴν φιλολογίαν. Δι' αὐτῆς θὰ γνωρίσῃ ὁ πολιτισμένος κόσμος τὴν ἔξοχον πνευματικὴν ἐργασίαν λαοῦ ὑπερόχου καὶ δι' αὐτῆς καὶ τὴν ἀθλίαν κατάστασιν αὐτοῦ καὶ τοῦτο θέλει πράξῃ περισσότερον διὰ τὸν Ἰσραήλ παρὰ αἱ μεγαλόνομοι φιλανθρωπικαὶ ἑταιρείαι, διὰ τοῦ μεγάλου δέυματος συμπαθείας. τὸ ὁποῖον δὲν θὰ λείψῃ νὰ ἐκδηλωθῇ. Καὶ τι σὺν τὴν ὑπὲρ τῶν μαύρων τῆς Ἀμερικῆς μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς «Καλύβης τοῦ θεοῦ Τὸμ κατὰ τὴν γνώμην τῶν «Ἰσραηλιτικῶν Ἀρχαίων» τῶν Παρισίων. Καὶ πολὺ περισσότερον λέγομεν ἡμεῖς, ἀφοῦ τὰ ἑκατομμύρια τῶν Ρώσων Ἑβραίων ἀποκαλύπτονται ἐν ταυτῶ ὡς λαὸς μὴ κατώτερος οὐδενὸς τὴν σκέψιν καὶ τὸ αἶσθημα.

Διὰ τὸ τοῦτο τὸ «Μερκουρ ντε Φράνς» καὶ ὁ κ. Charles Bolz εἶναι ἀξιοὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ διὰ τὸ ἔργον αὐτὸ τὸ διτιοῦν, τὸ φιλολογικὸν καὶ τὸ φιλάνθρωπον.

Epigraphie et chirographie par
Moïse Schwab.
chez Ernest Leroux Paris

Τὸ βιβλίον ἀποτελεῖ μέρος τῶν ἀρχαίων τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ φιλολογικῶν ἀποστολῶν, τὰ ὁποῖα δημοσιεύει τὸ Γαλλικὸν Κράτος, διότι ὁ κ. Σουάμπ ἐλάβεν ἀκριβῶς τὴν ἀποστολὴν ἐλθὼν εἰς Ἑλλάδα πρὸς δύο ἐτῶν νὰ συλλέξῃ τὰς ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν ἐπιγραφὰς ἰδίᾳ τὰς ἐβραϊκὰς ἢ ἑλληνικὰς μετὰ ἐβραϊκὰ γράμματα. Ὁ κ. Σουάμπ εἰς τὴν μεθοδικὴν ἔρευνάν του μελετᾷ ἐπιγραφὰς, κείμενα ποιητικὰ λειτουργικὰ καὶ πεπύρους ἐρμηνεύει σημιτικὰς λέξεις ἑλληνικῆς κατὰγωγῆς, καθ' ἕνα τὰς ἐποχὰς ἀπὸ τὴν ραββινικὴν ἐποχὴν τῶν Ταλμουδ μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων μέχρι τῶν νεωτέρων κρατῶν οἱ ὅποιοι κέρνουν χρῆσι τῆς ἑλληνικῆς. Ὁ παρισινὸς λόγιος ἐπεκτείνει τὰς ἐρεῦνας του εἰς τὴν τὴν Μεσόγειον, Συρίαν, Παλαιστίνην Μικρασίαν, Ἑλλάδα. Ὑπάρχει καὶ ἐπιγραφὴ ἑλληνοφοινικικὴ εὑρεθεῖσα ἐν Ἀθήναις. Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Σουάμπ περιέχει εἰς τὸ τέλος καὶ II φωτογραφικούς πίνακας ἐπιγραφῶν καὶ ἑλληνοεβραϊκῶν κειμένων. Ἀποτελεῖ δὲ καλὴν συμβολὴν διὰ τὴν μελέτην τῆς ἰουδαϊοελληνικῆς φιλολογίας. Τέλος ὁ κ. Σουάμπ συγκεφαλαιῶν εἰς τὸ βιβλίον του ἀρκετὰς ἐκ τῶν ὑπογραφῶν, γνωστῶν μόνον εἰς τοὺς λόγιους, προσθέτει πολλὰ λειτουργικὰ καὶ μὴ ποιήματα, τῶν ὁποίων ἔλαβεν γνώσιν. Μετὰ τὸ σαφὲς προοίμιόν του, τὰς εὐλήτους παρατηρήσεις καὶ παραλλαγὰς κατάρθωσε νὰ ἀμὴ βιβλίον εὐχάριστον τὴν ἀνάγνωσιν καὶ εἰς τοὺς μὴ φιλολογοῦντας.

M. X.

ΑΚΟΜΗ ΔΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

Ἡ 50 τῆς ἑπτανήσου

Εἶδομεν πῶς κατὰ τὴν ἑνωσιν ἐξέφρασαν τὴν ζωρὰν τῶν οἱ Ἰσραηλίται. Μετὰ 25 ἔτη, ὁ κ. Μοϊσῆς Ἀμποῦρ ἐκ τῶν ἐγκρίτων τῆς Κερκυραϊκῆς παρουσίας Ἀλεξάνδρειας ἀπήγγειλεν ἑνώπιον τῶν ἐπισήμων Ἑλλήνων καὶ τοῦ λαοῦ τὸν ἐξῆς λόγον ἐντὸς Ἑκκλησίας.

Χαρισμόνον σήμερον ἄγοντες τὴν ἑορτήν, ἡμεῖς τε οἱ Ἰόνιοι καὶ μετ' ἡμῶν ὁ Ἑλληνισμός, ἐπὶ τῆ εὐτυχεῖ συμπληρώσει εἰκοσιπενταετίας ἀπὸ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος, ὑπὸ ἐγγενῶν πάντων καὶ ὑψηλῶν ἐμφοροῦμεθα αἰσθημάτων.

Ὑπὸ αἰσθήματος ἀπείρου ἐγγνωμοσύνης ἡμεῖς ἰδίως οἱ Ἑπτανήσιοι, πρὸς τὸν ἀδέκαστον Κριτὴν, τὸν ἀνταμείψαντα ἐν τῇ πανσόφῳ Αὐ-

τοῦ δικαιοσύνη νὰ παθήματα καὶ τὰς θυσίας τῶν εὐκλεῶν ἐκείνων ἀγωνιστῶν τοῦ καλοῦ ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως ἀγῶνος, πραγματοποιήσαντα δὲ τοὺς μυχιούς τῆς καρδίας μας πόθους διὰ τῆς συναντήσεως τῆς τύχης καὶ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ἐλπίδων μετὰ τῶν τῆς μητρὸς πατρίδος.

Ὑπὸ αἰσθήματος ἐνδομύχου εὐπραγίας, πάντες ἐν γένει οἱ Ἕλληνες πρὸς τὸν δοτῆρα πάντος ἀγαθοῦ, τὸν δωρήσαντα τῷ ἔθνει Βασιλεῖα δίκαιον, μεγάλθυμον καὶ γενναίοφρονα σθεναρῶς πηδαλιουχοῦντα τὸ ἐθνικὸν σκάφος καὶ ἀσφαλῶς αὐτὸ διευθύνοντα πρὸς τὸν ὑψηλὸν προορισμόν του.

Ὑπὸ αἰσθήματος ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ, ἡμεῖς οἱ ἐλεύθεροι Ἕλληνες, πρὸς τὸν λαοφιλῆ ἡμῶν ἀνακτα, καὶ δικαίως στηρίζοντα τὴν ἰσχύν Αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀγάπης τοῦ λαοῦ Του, καὶ διὰ τοῦ συμβόλου τούτου τῆς εἰρήνης ποδηγετοῦντα τὸ ἔθνος ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως καὶ ὑλικῆς εὐημερίας, φιλοτιμούμενον δὲ νὰ καταστήσῃ τὴν Ἑλλάδα πρότυπον Βασιλείον ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ κατὰ πάντα ἀξίαν τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων.

Ἄλλ' ἰδίως ἡμεῖς οἱ Ἰσραηλίται, οἱ ὑπὸ τὸ σκήπτρον τοῦ Βασιλέως Γεωργίου εὐημεροῦντες καὶ προκόπτοντες ὑπὸ αἰσθημάτων ἐμφοροῦμεθα ἐγγνωμοσύνης μὲν πρὸς τὸν Θεόν, διότι τὴν Ἑλλάδα ἐξελέξατο ἐκτελεστὴν τῶν θεῶν αὐτοῦ βουλευμάτων, καὶ εἰς τὸν Βασιλεῖα αὐτῆς ἀνέθετο τὴν ἀποστολὴν τῆς χειραφετήσεώς μας, σεβασμοῦ δὲ καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν ἡμέτερον ἀνακτα, τὸν νέον αὐτὸν Μοϊσῆν, τὸν εὐόρκως ἐπιτελοῦντα τὰς βουλὰς τῆς Θεῆς Προνοίας, ἀγάπης δὲ ἐγκαρδίου καὶ ἀκραιφνοῦς πρὸς τὴν κοινὴν ἡμῶν πατρίδα τὴν δαυριλευσάν ἡμῖν πάντα τὰ ἀγαθὰ ἐλευθέρων Ἑλλήνων πολιτῶν.

Εὐχαριστήσωμεν ὅθεν ἐγκαρδίως τὸν Δημοουργὸν τοῦ παντὸς τὸν καταπέμψαντα τῇ Ἑλλάδι τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἀδελφότητος, καταστήσαντα δὲ αὐτὴν ἐφάμιλλον τῶν μάλ' ἀπεφωτισμένων ἐθνῶν καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἐγγενοῦς ἐκείνου ἔθνους τοῦ πρὸ μικροῦ ἐορτάσαντος τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ἀναστάσεως.

Εὐφρανθῶμεν πάντες καὶ ἀγαλλιασώμεθα ἐπὶ ταῖς πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίαις τοῦ παναγάθου Θεοῦ, δεηθῶμεν δὲ αὐτοῦ ὅπως χορηγῇ μακροβιότητα καὶ εὐημερίαν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα ἡμῶν Γεώργιον τὸν Α', εἰς τὴν Α. Υ. τὸν προσφιλῆ διάδοχον Κωνσταντῖνον καὶ εἰς ἅπασαν τὴν Βασιλικὴν οἰκογένειαν.

Εὐλογῆσοι ὁ Θεὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς σοφοὺς κυβερνήτας αὐτῆς.

Διατρήσοι ἀείποτε τὸν ἀστέρα αὐτῆς φαιρότερον ἡλίου, ὅπως φωτίζῃ καὶ ζωογονῇ διὰ τῶν λαμπρῶν αὐτοῦ ἀκτίνων ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν Ἀνατολὴν.

Ζήτω ἡ Ἑλλάς. Ζήτω ὁ Βασιλεὺς.

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ

Εἴπομεν πολλάκις ὅτι ὁ ἀντισημιτισμὸς εἶναι ἐπιζήμιος εἰς τὰ Κράτη τὰ ὁποῖα τὸν καλλιεργοῦσιν. Ἐνεκεν τοῦ ἀντισημιτισμοῦ, τῆς παραγωγίσεως τοῦ Ἑβραϊκοῦ στοιχείου, τοῦ πλέον προηγμένου τῆς Ρωσσίας, τὸ ἀγανὲς τοῦτο κράτος δίδει τὴν ὄψιν τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ναβουχοδονόσωρος μετὰ τοὺς πόδας ἐξ ἀργύλλου. Ἡ Ρωσσία ἐνίκηθη ἀπὸ τὴν Ἰαπωνίαν, κράτος πλειστάκις μικρότερον τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν ἔκτασιν.

Μὴ ἀρκούμενον εἰς τοὺς μέχρι τοῦδε διωγμούς, τὸ σωβινιστικὸν κόμμα τῶν Ρώσων ἐννοεῖ νὰ τοὺς ἐντείνῃ ἔτι περισσότερον. Ἀπαράλλακτος καθὼς οἱ Νεότουρκοι καταδιώκουσι τὸ πολιτισμένον ἑλληνικὸν στοιχεῖον τῆς Αὐτοκρατορίας συνεπιφέροντες τὴν καταστροφὴν ταύτης — δύο Αὐτοκρατορία ἀνταξία ἢ μία τῆς ἄλλης. — Καὶ εἶναι χαρακτηριστικὸν τὸ γεγονός, ὅτι, ὅτε Ρῶσοι καὶ Τοῦρκοι συμμαχοῦντες, ἐβουλεύθησαν νὰ δώσουν ἕνα πολιτικὸν χάρτην εἰς τὴν Ἑπτανήσον, γίνεται λόγος εἰς τὸ ἔγγραφο, περὶ τῆς δράσεως τῶν δύο αυτοκρατοριῶν, ἵνα ἀπαλλάξουν τὰ Ἑπτάνησα ἀπὸ τὸν μισαρὸν γαλλικὸν ζυγόν! Μετὰ ἕνα αἶμα, ὃ εἰρωνεῖα τῆς τύχης, ἑκατομμύρια Ἑλλήνων καὶ Ἑβραίων, γεύονται ἀκόμη, τὴν γλυκῆ τῆς ἐλευθεριῶν τοῦ ρωσικοῦ καὶ τουρκικοῦ πολιτισμοῦ.

Περὶ τῶν νέων τῶσων τῆς ρωσικῆς πρὸς τοὺς Ἑβραίους πολιτικῆς, ἰδοὺ τὴν τηλεγραφουμένην εἰς τὴν «Τριμπουνάν» τῆς 4)17 Ἰουνίου.

«Ὁ οἰκονομικὸς ἀγγλικὸς τύπος ἀκολουθεῖ μὲν μεγάλην προσοχὴν τὴν ἐξελίξιν τοῦ νέου ἀρξάμενου ἀγῶνος εἰς τοὺς κυβερνητικούς κύκλους κατὰ τῶν Ἑβραίων ἐν Ρωσσίᾳ. Μετὰ τὸν ἐξαναστασίαν τῶν Ἑβραίων νὰ κατοικοῦν εἰς ὁρισμένας ζῶνας τῆς αυτοκρατορίας, ἀφοῦ τοὺς ἐστέρησαν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ διωργάνωσαν ἐναντίον των τὰ γνωστὰ προγράμ (Σ. Ι. Ε. ἀπαράλλακτα καθὼς κἀμινουν οἱ Νεότουρκοι καὶ ἅ τῶν Ἑλλήνων) ἢ ρωσικὴ Κυβέρνησις πειράται τῶρα νὰ τοὺς ἀποκλείσῃ ἐκ τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν τραπεζικῶν ἐπιχειρήσεων.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπέβαλλεν ὄντως ὄρους τιναὶς διὰ τὴν σύστασιν τῶν ἀνωτέρων Ἐταιριῶν, διὰ τοὺς ὁποίους ὄρους θὰ ἀπεκλειοντο τῆς ἐνεργοῦ διαχειρίσεως καὶ διευθύνσεως πάντες οἱ ἀνήκοντες λόγῳ καταγωγῆς ἢ δόγματος εἰς τὸν Ἑβραϊσμόν.

Καὶ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο λαμβάνεται ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Τσάρος δημοσιεύει διάγγελμα, δι' οὗ ἀποτεινόμενος εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν τὸν παρακαλεῖ

νὰ προσπαθῇ παντὶ σθένει πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν φυσικῶν καὶ βιομηχανικῶν πόρων τῆς αυτοκρατορίας.

Κατὰ τοὺς τελευταίους 14 μῆνας ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπέτυχε μὲ τὰς ἀπαιτήσεις του νὰ ἐμποδίσῃ τὴν σύστασιν πλέον τῶν τριακοσίων ἀνωτέρων ἑταιριῶν αἱ ὁποῖαι ἄλλως θὰ εἶχον εἰσάγει ἐν Ρωσσίᾳ κεφάλαιον τοῦλάχιστον ἑνὸς δισεκατομμυρίου δραχμῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἐπειδὴ ἐν Βερολίνῳ, Παρισίοις καὶ Λονδίνοι οἱ Ἑβραῖοι τραπεζίται ἔχουν καταπληρῆτικὴν ἐπιρροήν, ἐπέτυχον οὗτοι νὰ μπούκοτάρουν τὴν Ρωσσίαν σχετικῶς μὲ τὸν σχηματισμὸν νέων ἑταιριῶν καὶ νέων κεφαλαίων.

Τὸ χρηματιστήριον Πετροπόλεως εὐρίσκεται σήμερον ἐν πλήρει ἀποσυνθέσει καὶ ὅλοι οἱ τίτλοι εὐρίσκονται εἰς ὑποτίμησιν, παρ' ὅλας τὰς προσπαθείας τῶν μεγάλων Τραπεζῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Ταυτοχρόνως τὸ συνάλλαγμα διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἀνῆλθεν εἰς ποσοστὸν ἄγνωστον καὶ διαρκούντος αὐτοῦ τοῦ ρωσοῖαποικικοῦ πολέμου, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐπαναστάσει τοῦ 1905-1906.

Συνεπεία τούτου ἐξεργάγη σοβαρὰ διάστασις μετὰ τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἡ Ρωσσία ὑπέκλυσε καὶ ἄλλοτε εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Ἑβραϊκοῦ τραπεζικοῦ κόσμου, ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δίσχυρίζεται ὅτι δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺς καιρὸς ὅποτε νέα ταπεινωσις τῆς αὐτῆς θέλει καταστῆ ἀναγκαῖα εἰς τὴν αυτοκρατορίαν, ἐὰν δὲν παύσῃ ἡ νῦν πολιτῆ αὐτῆς, ἢ φανατικῶς τυφλῆ, κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Δημοσιεύομεν τὰ ἐξῆς ἐκ τῆς «Ἐρεύνης» τοῦ Ἰουνίου ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ Ἰσπανία δὲν εἶναι κατάλληλος τόπος πρὸς μετανάστευσιν Ἰσραηλιτῶν.

Ἡ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΙΣΠΑΝΙΑ

Τὰ ἔθνη εἶνε ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι ὄργανισμοὶ καθόσον ἀναγκάζονται νὰ προσαρμόζωνται μὲ τὸ περιβάλλον ἢ νὰ ἐκλείψουν. Διδακτικὸν σύγγραμμα περὶ Ἰσπανίας ὑπὸ τοῦ ἀγγλοῦ κοινωνιολόγου Οὐάρδου διατυπώνει τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι ὁ δυτικὸς πολιτισμὸς δὲν δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Ὁ συγγραφεὺς συγκεντρώνει εἰς τὸ βιβλίον τούτο τὸσον μέγαν ἀριθμὸν γεγονότων διὰ πᾶσαν φάσιν τοῦ ἰσπανικοῦ βίου ὥστε τὸ καθιστᾷ ἀπαραίτητον ἐφόδιον παντὸς ἐρευνητοῦ τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν πραγμάτων τῶν ξένων χωρῶν. Ἐν κεφάλαιον ἀφιερώνεται εἰς τὴν δρᾶσιν τοῦ πρώην πρωθυπουργοῦ Καναλέγια. Ἀπὸ τὸν πολιτευτὴν τούτον μέγала πράγματα ἀνεμένοντο, διότι ὡς ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἦτο δεινὸς πολέμιος τοῦ κληρι-

κορισμού, μέγας πρόμαχος τῆς ἀγροτικῆς διακαιοσύνης καὶ τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας. Ἔιχε δὲ ἐξαπολύσει κεραυνούς ῥητορικῆς κατὰ τῶν φρικαλεοτήτων τῶν βασιανιστηρίων τοῦ Μοντζουίχ. Ὁ συγγραφεὺς ἐκφράζει τὴν ἀπογοήτευσίν του ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ αὐτὴ κατάσταση σαπρίας ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον. Συναλλαγή, πείνα, διαφθορά, ἀγροματωσύνη καὶ αὐθάδης στρατιωτικισμός. Ὅταν δὲ ἀφ' ἑτέρου βλέπωμεν τὰ προοδευτικὰ κόμματα διηρημένα εἰς πολυαριθμους ἀλληλοσυγκρουομένας ομάδας, δὲν ἀπορούμεν ὅτι οἱ πρόμαχοι τοῦ δημοκρατισμοῦ καθ' ὅλον τὸν κόσμον ἔχουν ἀπελπισθεὶ περὶ τῆς Ἰσπανίας τὴν ὅποیان θεωροῦν καταδικασμένην εἰς ἐξόντωσιν ὡς ἔθνος. Μολαταῦτα δὲν πρέπει νὰ λησμοιῶμεν ὅτι καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἰσπανίαν, ὅπως ὅσον ἀφορᾷ πᾶσαν ἄλλην χώραν, πρόκειται περὶ διχασμοῦ τοῦ ἔθνους εἰς δύο. Ἀφ' ἑνὸς εἶνε ὁ ἀθῶος ἐργατικὸς κόσμος, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ὀλιγαρχία τῶν φαύλων πολιτευομένων, ἀσυνειδήτων ἱερέων, ἐκμεταλλεωτῶν κεφαλαιούχων καὶ τῶν ἀρειμαίνων ταγματάρχων. Ὅσακις εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἐπήλθεν ἐθνικὴ κρίσις πάντοτε τὰ στοιχεῖα τῶν ομάδων τοῦ λαοῦ ἔσπευσαν καὶ ἔσωσαν τὴν χώραν. Αὐτὰ δὲ τὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὰ ὅποια ἀνεφύησαν ὁ Παδὶλλας, Φλορεζ-Ἐστράδας, Ἐλ Ἐμπεσινάδος, Ριέγος Τορρίζος καὶ Φραγκίσκος Φερρέρ, αὐτὰ εἶνε προσωρισμένα νὰ κατωρθώσουν τὴν σωτηρίαν τῆς. Ὁ ἰσπανικὸς δημοκρατισμὸς μεθ' ὅλας τὰς λυπηρὰς διαιρέσεις του ἔχει ἐνιαίαν θέλησιν, ἀφοῦ κατώρθωσε νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐπ' ἀνοδὸν τοῦ Μαύρα ὁ ὅποιος ὑπέγραψε τὴν θανάτωσιν τοῦ μάρτυρος Φερρέρ. Ἡ Ἰσπανία εἶνε τοποθετημένη μεταξὺ δύο Δημοκρατιῶν—τῆς ἰσχυρᾶς Γαλλίας καὶ τῆς μικρᾶς, ἀλλ' ἐνδόξου Πορτογαλλίας—δὲν δύναται ἐπομένως παρὰ νὰ βαδίσῃ καὶ αὐτὴ πρὸς τὸ φῶς. Ἐχει ὅμως ἀνάγκην ἡ Ἰσπανία νὰ ἀπαλλαχθῆ πρῶτον ἀπὸ τὴν δουλείαν τοῦ Βατικανοῦ, ἡ ὅποια τῆς ἔφερεν ὅλας τὰς ἐθνικὰς συμφορὰς τῆς καὶ τὴν παρακμὴν ἡ ὅποια ἤρχισεν ἀφ' ἧς ἐποχῆς κατεστράφη ὁ στόλος τῆς ὑπὸ τοῦ Δράκη καὶ κατέληξεν εἰς τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀποικιῶν τῆς. Ἀληθῶς τὸ βιβλίον τοῦ κ. Οὐάρδου εἶνε θησαυρὸς πληροφοριῶν καὶ ἔχει τὸ πλεονέκτημα ὅτι ἐγράφη ὑπὸ ἀνδρὸς ὅστις διακρίνεται μεταξὺ τῶν προμάχων τῆς Ἐργατικῆς Ἰδέας.

ΣΙΩΝΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Ἡ ἐβραϊκὴ μετανάστευσις εἰς Παλαιστίνην

—Τὰ ἐβραϊκὰ φύλλα τῆς Ἱερουσαλήμ ἀναγράφουν ὅτι δὲν παρέχεται ἡμέρα χωρὶς νὰ ἀποβιβάζονται εἰς ὅλους τοὺς λιμένας τῆς Παλαιστίνης πολυαριθμοὶ ἐβραῖοι ἐκ Ρωσίας.

Υεμένης, κλπ, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πλοῦσιοι, ἵνα ἐγκατασταθῶσιν ἐν Παλαιστίνῃ.

—Λόγῳ τῆς συρροῆς αὐτῆς ἀπεφασίσθη ὑπὸ διαφόρων ἐταιρειῶν καὶ κεφαλαιούχων ἐβραίων ἢ ἰδρυσις βιομηχανικῶν ἐργοστασίων τὰ ὅποια θὰ παρᾶσχουν ἐργασίαν εἰς πολλὰς οἰκογενείας. Οὗτω ἡ ἐταιρεία «Παρδές» ἰδρυσεν κιβωτοποιεῖον διὰ τὰ ἀποστελλόμενα εἰς τὴν Εὐρώπην πορτοκάλια. Τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο θὰ στοιχίσῃ 150,000 φράγ.

Ἀφ' ἑτέρου ὄμιλος ἐβραίων ἐκ Βιαλοστόκ τῆς Ρωσίας μελετᾷ τὴν ἰδρυσιν ἐργοστασίου ὕφασμάτων, ἕτερος δὲ ὄμιλος κεφαλαιούχων ἐκ Κιέβου θὰ ἰδρυσῇ ἐργοστάσιον σακχαροποιίας.

—Ἐν Βίλνῃ ἰδρύθη ἀνώνυμος συνεργατικὴ Ἐταιρεία μὲ 60 μέλη ἑκάστον τῶν ὁποίων κατέβαλεν 17,000 φράγκα ἧτοι ἐν ὅλῳ φρ. 1,020,000. Τὰ μέλη ταῦτα θὰ μεταβῶσιν εἰς Παλαιστίνην πρὸς ἰδρυσιν χωρίου τὸ ὅποιον θὰ καλλιεργήσῃ συνεργατικῶς, Ἡ ἐταιρεία θὰ ἀγοράσῃ ἀντὶ 400,000 δέκα χιλιάδας Δουνάμ γῆς ὣν ἑκάστος συνέταιρος θὰ ἀναλάβῃ 150. Ἢδη ἐν αὐτῇ τῇ Βίλνῃ καὶ ἄλλοῦ πρόκειται νὰ ἰδρυνθῶσιν τοιοῦτοι συνεταιρισμοί.

—Μεταξὺ τῶν νέων βιομηχανικῶν εἰς Παλαιστίνην, θὰ συγκαταλέγεται ὅσον οὔπω καὶ ἐν ἐργοστάσιον τεχνιτῶν ὀδόντων μεταφερόμενον ἐξ Ἀμερικῆς. Ὁ βιομηχανὸς ἀπέστειλεν ἤδη νὰ μηχανήματά του εἰς Παλαιστίνην. Ἐλπίζεται ὅτι χίλιοι ἐργάται θὰ εὑρουν πόρον ζωῆς εἰς αὐτὸ τὸ ἐργοστάσιον.

Ζῶν μνημεῖον διὰ τὸν Θεόδωρον Χέρζλ.

Τὴν 20ὴν Ταμοῦς συμπληροῦται δεκαετηρὶς ἀφ' οὗτο ὁ Θεόδωρος Χέρζλ δὲν ὑπάρχει.

Ὁ χρόνος ἐκώλισεν εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦ παρελθόντος καὶ ὁ Θεόδωρος Χέρζλ δὲν ἔπαυσε ζῶν εἰς τὰς καρδίας μας κερδίζων ὀσημέραι περισσότερον εἰς μεγαλεῖον καὶ θαυμασμόν.

Τὸ ἔργον του δὲν ἀνήκει εἰς ὠρισμένην μερίδα· ἀνήκει εἰς ὅλον τὸν λαόν του, τὸν ὅποιον τόσον ἠγάπησεν. Αὐτὸς μᾶς ἔδωκε νέον θάρρος νὰ ὑποφέρωμεν, νὰ ἐλπίζωμεν, νὰ δημιουργώμεν.

Ὁ Θεόδωρος Χέρζλ εἶναι ἡ κληρονομία εἰκοσιν αἰώνων πιρρίας καὶ πόνων. Εἶναι ἡ εὐεργετικὴ ὕασις ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρήμου τῆς Διασπορᾶς.

Ἄλλ' ἀπέθανεν. Ἀπέθανε διὰ τὸν λαόν του διὰ νὰ ζήσῃ ἐν αὐτῷ. Ἐάν ἀληθεύῃ ἡ ἀρχὴ ὅτι οἱ μεγάλοι ἄνδρες δοξάζονται καὶ ἐκτιμῶνται μόνον μετὰ τὸν θάνατόν των, τοῦτο ἐφαρμόζεται πλήρως διὰ τὸν Θεόδωρον Χέρζλ. Ἐπρεπε νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του χάριν ἡμῶν διὰ νὰ τὸν ἐννοήσωμεν. Καὶ ὅσον ἡ ἀπόστασις ἦτις μᾶς χωρίζει ἀπὸ αὐτὸν αὐξάνει τόσον αὐξάνει

καὶ γιγαντοῦται ἡ λατρεία μας διὰ τὸν προσφιλῆ ἀρχηγόν.

Ὁ Θεόδωρος Χέρζλ μᾶς ἐχάραξε νέαν ὁδόν: τὴν ὁδὸν τῆς θελήσεως καὶ τῆς δράσεως. «**Ἐάν τὸ θέλῃς**», εἶπε, «**δὲν εἶναι μῦθος**». Καὶ ἐν τῇ θελήσει ταύτῃ πρὸς δρασίν ζῆ ὁ Χέρζλ. Ὅχι λοιπὸν λύπην κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ θανάτου του. Ἐκκλησις πρὸς δρασίν: Ἴδου τὸ ἀντάξιον μνημόσυτόν του Ὅχι ἀφῶνον πένθος: Ἀπόφασις ἐνδελεχοῦς καὶ καρποφόρου ἐργασίας, ἰδου ὁ τρόπος δι' οὗ θὰ ἀνανεώσωμεν ἐν ἡμῖν τὴν ζωὴν του.

Μόνον διὰ τῆς χαρᾶς τοῦ ἔργου μας ἄς ἐορτάσωμεν τὴν μνήμην τοῦ Θεοδώρου Χέρζλ.

Ἐστήσαμεν διὰ τὸν Χέρζλ ζῶν μνημεῖον: ἐν δάσος. Καὶ ἐν τῷ δάσει τοῦτο τοῦ Θεοδώρου Χέρζλ διαιωνίζεται ἡ εὐγνωμοσύνη μας.

Ἐκεῖνος ὅστις ἠσθάνθη ἔστω καὶ ὀλίγον τὴν ζειδωρον πνοὴν τῆς διδασκαλίας τοῦ Χέρζλ, ἔχει καθήκον νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὸ ἔργον μας τοῦτο, τῆς δημοσεργίας δι' αὐτὸν μνημεῖον ἀνταξίου πρὸς τὸ μέγαλον του ὄνομα.

Ἐννεμήζοντα χιλιάδες δένδρα ἐδωρήθησαν. Πολλά· καὶ ὅμως πάρα πολὺ ὀλίγα ἐν σχέσει πρὸς τὸ μεγαλεῖον τοῦ Χέρζλ. Ὁ εὐγενὴς σκοπὸς του νὰ ἀναγεννήσῃ τὴν χώραν τῶν προγόνων μας γίνεται ὠραία πραγματικότης διὰ τῆς δεινροφυτείας τῆς «Ἐρετσ Ἰσραήλ». Ἡ σκέψις του ὅτι ἕνας λαὸς δὲν ζῆ διὰ τῆς ἀγαθοσεργίας, θριαμβεύει ἐν τῷ ἔργῳ μας τῆς δεινροφυτείας. Ὅταν τὰ δένδρα ἀποδώσουν τοὺς ὠραίους καρπούς των, ἐλαίας, ἀμύγδαλα, σύκα καὶ ροδάκινα, νὰ προϊόντα των θὰ συντηρῶσι πολλὰ σχολεῖα καὶ ἄλλα χρήσιμα ἰδρύματα. Οἱ καρποὶ τῆς χώρας θὰ εἶναι τότε οἱ ἀγγελιαφόροι, οἵτινες θὰ διακηρύξωσιν ἀπανταχοῦ τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως καὶ τῆς ἐργασίας, τὴν βαθεῖαν πρόγνωσιν τοῦ μέλλοντος.

Ἄς ἐτοιμασθῶμεν πάντες ὅπως τὴν 20]1 Ἰουλίου Ταμοῦς δώσωμεν ἕτερον δεῖγμα τῆς ἐβραϊκῆς θελήσεως. Ποιοῦμεν ἐκκλησίαν εἰς πάντα Ἰσραηλίτην καὶ τὸν προτρέπομεν νὰ ἐνθυμηθῇ τὸν Χέρζλ καὶ νὰ ἐορτάσῃ τὴν μνήμην του διὰ πράξεως ἀνταξίου πρὸς τὸ πνεῦμά του.

Ἄς στήσωμεν δι' αὐτὸν ἐν μνημείον, τὸ ὅποιον θὰ εἶναι ὡς ἀναμνηστικὸς λίθος τῆς ἀγάπης μας. Ἡ ἠθικὴ ὠραιότης του μᾶς ἐπλοῦτισεν ἄς ἀυξήσωμεν τὸν πλοῦτον τοῦτον διὰ τῆς λαρᾶς τῆς θυσίας.

Κάθε Ἐβραῖος πλοῦσιος καὶ πτωχός, νέος καὶ γέρον, ἀνὴρ καὶ γυνή, ἄς δωρήσῃ ἐν δένδρον εἰς μνήμην τοῦ **Μεγάλου Νεκροῦ**.

Τὸ **Κεντρικὸν Γραφεῖον τοῦ «Ἐθν. Ἐβρ. Κεφαλαίου» ἐν Κολωνίᾳ.**

Ἡ τιμὴ ἑκάστου δένδρου εἶναι φρ. 7,50. Αἱ δωρεαὶ γίνονται δεκταὶ μέσῳ τῶν Σιωνιστικῶν Συλλόγων. **Ἐκ τοῦ Γραφείου τοῦ Συλλόγου «Ποαλὲ Σιών» Βόλου.**

ΕΒΡΑΪΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ. Ὁ κ. Ἀλφρέδος Ρότσιλδ ηῤῥήχητε τὸν ἐκδρ. 5000 ἐπαθλον δραχμητικὸν εἰς 7500, ἐπὶ τῇ προβλέψει τι πλέον τοῦ ἐνός ἔργου θὰ γίνουιν ἀξίαι βραβεῖου.

—Ὁ αὐτὸς ὁμόδοξός μας ὑπῆρξεν μεταξὺ τῶν ἀναβάντων εἰς τὸ ἀεροπλάνον Ὀλλιβιέ.

—Ὁ κ. Δρ. Χ. Ἀλχανάτης δώσας τὰς νενομισμένας ἐξετάσεις ἔτυχεν μὲ βαθμὸν λίαν καλῶς ἀδείας φαρμακοποιοῦ.

—Κατ' αὐτὰς παρεπιδήμησαν ἐνταῦθα οἱ κ.κ. Χρήμ Κ. Κωέν ἐκ Τρικιάλων, Σαμουήλ Δαβὶδ ἐξ Ἰωαννίνων Ξ. Μαρζοῦκος ἐκ Βόλου Δαβὶδ Λευθὸς ἐκ Τρικιάλων, καὶ ὁ Δρ. Μ. Κοφινὰς, ὁ ὅποιος ἐγένετο δεκτὸς ἀπὸ τὸν κ. Πρωθυπουργόν τοὺς ὑπουργοὺς τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως καὶ Ἐθν. Οἰκονομίας. Ὁ κ. Κοφινὰς μὲ τὰ ἐπίσημα πρόσωπα μεθ' ὧν συνδιελέχθη ὠμίλησε περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἰσραηλιτικῆς κοινότητος, τῆς ἐβδομηδιαίας ἀργίας ἐν σχέσει μὲ τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ περὶ ἀνωτέρως ἐβραϊκῆς διδασκαλίας. Ὁ Δρ. Κοφινὰς εὔρεν παντοῦ εὐγενῆ ἀκρόασιν.

—Ὁ Δρ. Μχξ. Γρούνδκλδ ραββῖνος ἐκ Βιέννης, ἐκ τῶν δρώντων ἐλεῖ προσώπων διάσημος συγγραφεὺς ἐπεσκέφη κατ' αὐτὰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἄλλα ἀρχαιολογικὰ μέρη μετὰ τῆς κυρίας του. Ὁ Δρ. Γρούνδκλδ ἔγινε δεκτὸς παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Στρέιτ.

ΤΡΙΚΚΑΛΑ. Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Δρ. Κοφινὰς ὁ διαλυθεὶς Σύλλογος «Ἀγουδάτ Χήμ», ἀφιέρωσε τὸ ἐκ Δρ. 125 περίσσευμα εἰς τὸ Ε. Ε. Κ.

ΛΑΡΙΣΣΑ. Σύλλογος ἀποτελούμενος ἐκ τῶν κυριῶν Ἐλ. Ρ. Σαμπεθάι, Ρεῖνουλα Σακκῆς, Εσθ, Σαμπ. Σαμπεθάι, Εσθ. Σαμ. Μισραχῆ, καὶ Δουδ. Σαλώμ. Σακκῆς ἀνέλαβε τὴν προστασίαν τοῦ ἐβραϊκοῦ σχολείου.

—Σιωνικὸς Σύλλογος. Ἐξελέγησαν Ἀβ. Σ. Μισραχῆ πρόεδρος, Ἀβρ. Μισραχῆς γραμ. Ι, Σαμουήλ ταμίης, Νιτήμ Μαρζοῦκος καὶ Μωυσῆς Β. Μισραχῆς σύμβουλοι.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Συνέστη Ἐλληνοεβραϊκὴ ἐταιρεία σκοποῦσα τὴν ἐναρμόνιον συμβίωσιν μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ ἰσραηλιτῶν, τὴν ὅποιαν ἐπιτήθειοι τινὲς τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς δημοσιογραφίας προσπαθοῦν διὰ συκοφαντιῶν νὰ διασπᾶσουν.

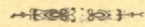
—Δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὅτι ὁ Ἀρχιεραββῖνος προὐκάλεσε τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχῶν ὑπὲρ τοῦ Ἀρδίττη κατηγορουμένου ὡς ὑβριστοῦ τοῦ Βασιλέως, καθὼς ἀνακριβῶς ἐτηλεγράφησεν ὁ ἀνταποκριτὴς τῆς «Ἐστίας».

Ὁ ἀρχιεραββῖνος Μετρ ἀνεχώρησεν διὰ τὰ Λουτρὰ ἐν Εὐρώπῃ. Πρόκειται δὲ νὰ ἐγκατα-

λείψη όριστικῶς τὴν θέσιν του ἀποσυρόμενος ἐν τῇ πατρίδι του Πηλαιστίνη.

— Ὁ κ. Σοφούλης Γενικὸς Διοικητὴς ἐργάζεται δραστηριῶς ὑπὲρ προσεγγίσεως ἐλλήνων καὶ ἰσραηλιτῶν.

— Τὸ «Ἐντεπκντάν» ἐξακολουθεῖ διακρινόμενον διὰ τὴν σοφὴν ἀρθογραφίαν, ἀπροσπελάστου σοφρότητος διὰ τοὺς συκοφάντας αὐτοῦ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ ΜΑΣ

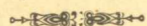
— Τὴν 25 Μαΐου ἐτελέσθησαν ἐν Ἀθήναις οἱ γάμοι τοῦ κ. Χαϊμάκη Μ. Λευῆ καὶ τῆς δεσποινίδος Σαρίνας Δαβὶδ Λευῆ. Τοὺς γάμους ἠύλογησεν ὁ πατὴρ τοῦ γαμβροῦ ἑβραϊομαθῆς κ. Μωϋσῆς Λευῆς.

— Ἐτελέσθησαν οἱ ἀρραβῶνες ἐν Ἀθήναις τοῦ ἐνταῦθα γνωστοῦ πρχγγελειοδόχου κ. Μίνωος Κωνσταντίνου μετὰ τῆς Δος Αὐγούστας Ζαχαρίου Μαρζούκου ἐκ Βιλου.

— Ἐν Κερκύρῃ ἐτελέσθησαν τὴν 30 Μαΐου οἱ γάμοι τοῦ κ. Ἰσαὰκ Κλωνουμοῦ ὑποδιευθυντοῦ τῆς ἐκεῖ Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς μετὰ τῆς δεσποινίδος Ἐλβίρας Δ. Ζακάρ.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῆ 18 Μαΐου ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ κ. Ἰσαὰκ Μινηοῦ μετὰ τῆς δεσποινίδος Ἴνας Φέρρου τοῦ κ. Ἡλία Α. Φέρρου ἐκ Κερκύρας.

Τὰ εὐτυχῆ ζεύγη καὶ τὰς οἰκογενείας των συγχαίρομεν ἐγκαρδίως.

ΕΚ ΤΟΥ ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Πληρεξούσιος ὑπουργός.

Ἡ Ἱταλικὴ Κυβέρνησις διώρισε Βασιλικὸν Ἐπιτροπὸν εἰς τὴν ἔκθεσιν Παναμά—Εἰρηνικοῦ ἐν Ἀγίῳ Φραγκίσκῳ μετὰ τίτλον πληρεξουσίου ὑπουργοῦ καὶ ἐκτάκτου ἀπεσταλμένου, τὸν πρῶτον Δῆμαρχον Ρώμης κ. Ἐρνέστον Νάθαν. Ἐπιτροπὴ τοῦ ἑβραϊκοῦ τάγματος τῶν Μπενὲ Μπερίτ μετέβη εἰς προὔπαντησιν τοῦ Νάθαν ἵνα παραστῇ εἰς δεξιῶσιν πρὸς τιμὴν του εἰς τὸ Μέγαρον τοῦ Τάγματος. Ὁ ἐπιφανὴς ξένος δικαιολογηθεὶς ὅτι ἡ ἐντολὴ του ὀλίγον χρόνον τοῦ παρεῖχε διαμονῆς ἐν Νέα Ἰόρκῃ, ὑπεσχέθη ὅτι ἐπιστρέφων τὸ φθινόπωρον θὰ δεχθῇ τότε τὴν πρόσκλησιν τοῦ ἑβραϊκοῦ συνεταιρισμοῦ.

Εἰς τὸν Μάξ Νορδάου

Ἐπροὔταθ' εἰς τὸν Μάξ Νορδάου νὰ κάμῃ σειρὰν διαλέξεων ἐν Ρωσσίᾳ. Ὁ διάσημος ὁμόδοξος καὶ φιλέλλην θὰ ἀπαντήσῃ τότε μόνον ὅτε ἐπιτευχθῇ παρὰ τῆς Ρωστικῆς Κυβερνήσεως ἡ ἐλευθέρη διαμονὴ του ἐν Ρωσσίᾳ.

Ὁ Ἐρμαν Κωέν

Ὁ Ἐρμαν Κωέν, ὁ μέγας φιλόσοφος τοῦ Μαρβούργου, ὁ μέγας συνεχιστὴς τοῦ Κάντ, καὶ ὁ φωτεινότερος τῶν συγχρόνων σχολιαστῶν τοῦ Πλάτωνος τῆς φιλοσοφίας τοῦ ὁποίου νέους ἀπεκάλυψεν ὀρίζοντος, ἔκαμε σειρὰν διαλέξεων εἰς τὴν Πετροῦπολιν ἐνώπιον τῆς ἀνωτέρας κοινωνίας. Ὁ Κωέν ὠμίλησεν καὶ περὶ τῆς ἐκπολιτιστικῆς δράσεως τοῦ ἑβραίου, τοῦ ὁποίου ὁ μέγας φιλόσοφος εἶναι ἐκ τῶν ἐνθέρμων ὑπαδῶν.

Ὁ Ἐρρίκος Μπέργκσον

Τοῦ μεγάλου τούτου Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ μεγίστου φιλοσόφου τοῦ αἰῶνος, ὁ Πάπας ἀπηγόρευσε τὰ συγγράμματα εἰς τοὺς καθολικοὺς ἢ μᾶλλον τρία τῶν συγγραμμάτων του: «Τὴν ἐξέλιξιν τῆς δημιουργίας», «Δοκίμια ἐπ' τῶν ἀμέσων ἐπιδράσεων τῆς συνειδήσεως» καὶ «Ἦλην καὶ Μνήμην». Ἡ ἀπαγόρευσις ἦλθεν ἀπροσδόκητος καθότι οἱ ἀνώτεροι καθολικοὶ κύκλοι τῆς Γαλλίας λατρεύουσι κυριολεκτικῶς τὸν ἑβραῖον ἀπόστολον τοῦ ἰδεαλισμοῦ.

Συλλογαὶ Καμόνδου

Τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου ἐπλουτίσθη κατ' αὐτὰς μετὰ τὴν πλουσίαν Συλλογὴν εἰκόνων καὶ ἀντικειμένων τέχνης, τὰ ὅποια τὴν ἐδώρησεν ὁ Κόμης Ἰσαὰκ ντὲ Καμόνδος, ὁ ὁποῖος δέδωκεν ἐπίσης τὸ ἀνάλογον ποσὸν πρὸς συντήρησιν τῆς συλλογῆς. Ἡ πλουσία συλλογὴ περιλαμβάνει ἐπτὰ δωμάτια τοῦ Μουσείου.

Ὁ Μάγερμπερ καὶ ἡ ἑβραϊκὴ.

Πρὸ τινος ὁ μουσικὸς κόσμος ἐτέλεσε τὴν πρῶτην πεντηκονταετηρίδα ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ Μάγερμπερ. Μεταξὺ τῶν δημοσιευθέντων ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, χαρακτηριστικὴ εἶναι μία συνέντευξις τὴν ὁποίαν ἔλαβεν μετὰ τὸν Μάγερμπερ ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς Ἀλέξανδρος Weill ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου μουσικοδιδασκάλου. Ὁ Weill εἶχε παρατηρήσει εἰς αὐτὸν τὸ ὀλίγον ἐνδιαφέρον του διὰ τὸν ἑβραϊσμόν. Ὁ δὲ Μάγερμπερ ἀπήντησε ὅτι τοῦτο ἀποδοτέον εἰς τὴν παραμεληθεῖσαν διδασκαλίαν τῆς ἑβραϊκῆς κατὰ τὴν νεότητά του, ἔκφρασε τὴν γνώμην ὅτι τὸ ἑβραϊκὸν αἶσθημα δὲν δύναται νὰ ἀναπτυχθῆ καταλλήλως εἰς τὸν ἀγνοοῦντα τὴν ἑβραϊκὴν. Καὶ ὁ Μάγερμπερ ἐπέσθαισεν: Ἐάν θέλετε ἢ νέα γενεὰ νὰ μὲν πιστῆ εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐθνικότητα τῶν πατέρων, διδάξατε τὴν ἑβραϊκὴν εἰς τε τοὺς νέους καὶ τὰς νέας, διότι τοῦτο εἶναι τὸ καλλίτερον μέσον νὰ τοὺς γνωρίσῃτε τὸ πνεῦμα τῆς φυλῆς μας, καὶ διὰ νὰ τοὺς κρατῆτε προσκολλημένους εἰς τὰς παραδόσεις μας.

Ἡ ἑβραϊκὴ ἀγαθοεργὸς τοῦ Σικάγου

Ἡ ἀγαθοεργὸς ἡ «ἡ φιλόπτωχος» ὅπως λέγομεν ἡμεῖς: τῆς ἑβραϊκῆς κοινότητος Σικάγου ἀριθμοῦσα 2292 μέλη ἔσχεν εἰσῆδημα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 2.500.000 μετὰ ἐξοδα διαχειρήσεως 30.000 Ἰδὸν ποσὰ τὰ ὅποια πολὺ ὀλίγα εὐρωπαϊκὰ κοινότητες ἔχουν.

Νοσοκομεῖον Ἀρ—Σιών

Ἰδρυθῆ ἐν Ἀγίῳ Φραγκίσκῳ μετὰ τὸ ἑβραϊκὸν ὄνειμα Ἀρ—Σιών (ὄρος Σιών) μεγαλοπρεπὲς Νοσοκομεῖον ἀνοικτὸν εἰς πάντας τοὺς πάσχοντας ἀνεξαρτήτως δόγματος ἢ ἐθνότητος. Μεταξὺ τῶν ἑβραίων δωρητῶν συγκαταλέγεται ὁ κ. Χέλμαν ὁ ὁποῖος ἔδωκεν 2.500.000 κορόνας.

VARSAVO ET MOCHÉ
Restaurant

CACHER

Salonique
Sur le quai

NISSIM MATATIA

Avocat
Roggoti Han 29.

Salonique

ΙΣΑΚ ΜΑΤΑΘΙΑΣ

Ἀναλαμβάνει παραγγελίας

ἐνεργεῖ ἀποστολὰς

Θεσσαλονίκην

ÉCOLE FRANCO-ALLEMANDE

Enseignement

Secondaire et commercial

Externat-Internat en famille

Salonique

Rue Kasandjilar près du Tcharchi

MINOS CONSTANTINIS

Maison de représentation
commission, commerce

ΜΙΝΩΣ ΚΩΝΣΤΑΤΙΝΗΣ

Ἀντιπροσωπεῖται, Ἐμπόριον

Ἀθῆναι—Athènes

MODERN CINEMA

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΥΒΕΛΗΣ

Τὸ τελειότερον τῶν Ἀθηνῶν

Ἐχει τὴν ἀποκλειστικὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν
ταινιῶν τῆς Aste Nielsen.

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΛΩΤΤΝΕΡ

CONSERVATOIRE LOTTNER

ΑΝΩΤΕΡΑ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

HAUTE ÉCOLE DE MUSIQUE

ΑΘΗΝΑΙ—ATHÈNES

Ἡ «Ἰσρ. Ἐπιθεώρησις» τὴν σνισιτῆ ἰδιαιτέρως
La Revue recommande tout particulièrement
cette école renommée.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ ΡΑΦΑΗΛ

Ὀδὸς Σαμπροῆ Πασσῶ

Πλησίον Πλατείας Ἐλευθερίας

ΟΙΝΟΙΣ - ΚΙΝΑ ΡΑΦΑΗΛ

Ἐξόχως τονωτικὸς συστημένος ἀπὸ

ἰατρικὰς ἐξοχότητος

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Διευθυνομένη ὑπὸ

Μ. ΙΣΑΑΚ Ι. ΑΛΞΕΧ

Θεσσαλονίκην

Γίνονται δεκτοὶ ἐσωτερικοὶ καὶ ἐξωτερικοὶ
μαθηταί:

Ἐμπ. διδασκαλία πλήρης.

Γλώσσαι: Γαλλικὴ, Ἑλληνικὴ, Ἑβραϊκὴ,
Γερμανικὴ.

Νεωτέρα μέθοδος καὶ νέα ἐγκαθιδρύσεις.

Ἐργαστήριον καὶ Μουσεῖον.

Πρότυπον οἰκοτροφείου

Μητρικὴ ἐπιμέλειαν—ἕρξεται πληροφορία.

Τὸ Σχολεῖον κεῖται εἰς τὴν καλλιτέραν
συνοικίαν.

Ὀδὸς Παράλληλος 2α ἀποβάθρα

Πλησίον τοῦ Ὀτὲλ Σαντζάλ.

ΜΟΔΙΑΝΟ ΚΑΙ ΜΠΕΝΦΟΥΜΠΙ

ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΘΗΚΗ ΥΑΛΙΚΩΝ

ΚΑΙ

ΣΜΑΛΤΩΜΕΝΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ

Τιμαὶ ἀκαταγώνιστοι διὰ τὴν χονδρικήν
πώλησιν

Πλησίον Ὀθωμανικῆς Τραπεζῆς

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ

ΣΑΜΟΥΗΛ ΧΑΝΕΝ ΛΕΒΗ

ΕΜΠΟΡΟΣ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΟΔΟΧΟΣ

Θεσσαλονίκην

ΟΙΝΟΣ - ΚΙΝΑ

ΡΑΦΑΗΛ

Ἀποθήκη: Φαρμακεῖον Ραφαήλ

Ὀδὸς Σαμπροῆ Πασσῶ

Τὸ ἰσχυρότερον δυναμωτικὸν παρασκευα-
σμένον μετὰ ΚΟΛΑ—ΚΟΚΑ

Θαυματουργὸν διὰ τοὺς ἀδυνάτους καὶ
ἀναιμικοὺς

Μεταβαίνοντες εις Θεσσαλονίκην

ΑΓΟΡΑΣΑΤΕ

ΤΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ, ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ, ΚΑΠΕΛΛΑ ΣΑΣ
ΚΑΙ ΑΣΠΡΟΡΟΥΧΑ

Ἀπὸ τὸ Κατάστημα

Τ Υ Ρ Ι Γ Γ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

ΕΠΙΤΑΞΕΩΣ ΦΡ. Χ. 50,000,000

Ἐξοφλητέον ἐντὸς 4 1/2 ἐτῶν, ἡγγυημένον ἐκ τῶν
πλεονασμάτων τοῦ Διεθνoῦς Ἐλέγχου

ΕΠΙ ΤΟΚΩ 6 %

Ὁμολογίαί ἐκάστη ἐκ φράγκων Χρ. 100

Τοκομερίδιον ἐκ φρ. 3, πληρωτέον τῇ 2ῃ Ἰανουαρίου
καὶ 1 Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους.

Η ΔΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κοινοῦ 40,000 ὁμολογίας τοῦ
ἀνωτέρω Δανείου

Εἰς τὴν τιμὴν τοῦ ΑΡΤΙΟΥ

Ἦτοι Δραχ. 100 πρὸς 6 %.

Αἱ ὁμολογίαί φέρουσι προσηρτημένον τὸ τοκομερίδιον
πληρωτέον τῇ 1ῃ Ἰουλίου 1914 ἀνήκει δὲ εἰς τὸν ἀγορα-
στήν τὸ ἀναλογοῦν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀγορᾶς.

Οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δύνανται νὰ ἀποταθῶσι εἰς τοὺς
κατὰ τόπους Ἀνταποκριτὰς τῆς Τραπεζῆς ἢ καὶ ἀπ' εὐ-
θείας εἰς τὴν Λαϊκὴν Τράπεζαν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κεφάλαιον καταβεβλημένον
Δραχ. 60,000,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ:

Ἐν Ἑλλάδι: Ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις, Σύρω
Καλάμαις, Τριπόλει, Βόλω, Λαρίσῃ, Ἀγρινίω
Καρδίτῃ, Θεσσαλονίκη, Καβάλλα, Σέρραϊς,
Ἰωαννίνοις, Χανίοις, Ἐρακλείω, Ρεθύμνῃ,
Χίω, Διμένι Βαθέος (Σάμου).

Ἐν Τουρκίᾳ: Ἐν Κων. πόλει, (Ἐποκα-
τάστημα ἐν Γαλατῇ μετὰ Πρακτορείου ἐν
Σταμπούλ), Ἀμσῶ, Κερασούντι, Σμύρνη,
Μερσίνη.

Ἐν Αἰγύπτῳ: Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Καῖρω (μετὰ
παρρητήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Mousky), Ζαγαζίκ.

Ἐν Σουδάν: Ἐν Χερτούμ.

Ἐν Κύπρῳ: Ἐν Λεμεσῶ.

Ἐν Γερμανίᾳ: Ἐν Ἀμβούργῳ (Dofmho-
Mönckeberg Stra:se 18).

Ἐν Ἀγγλίᾳ: Ἐν Λονδίῳ (No 22 Fenchurhe
street) Διοικητικὸν Συμβούλιον

Σ. Φραγκιάδης, Ἀντιπρόεδρος καὶ Διοικῶν
Σύμβουλος, Ἰάκωβος Μπονιέ, Διοικῶν Σύμ-
βουλος, Ἐπιμ. Ἐμπειρικός, Διοικῶν Σύμ-
βουλος, Κ. Κ. Βέρουγκ, Ε. Εὐγενίδης, Λ. Ζα-
ρίφης, Ἐμμ. Α. Μπενάκης, Ἰω. Μπότσης-
Βαρῶνος Δε Νεφλίζ, Μαρκήσιος Δε Ρεβερσώ-
Ἐμμ. Ροδοκανάκης, Μιχ. Σαλβάγος, Διον,
Στεφάνου.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΗΛΙΑΣΚΟΣ

Διεύθυνσις Τηλεγραφικῆ

Ἀθηναϊκῆ Athenocles

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ πᾶσαν
τραπεζικὴν ἐργασίαν, ἥτοι: Προεξοφλήσει
ἐμπορικῶν γραμματίων καὶ συναλλαγματικῶν,
προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευ-
μάτων, Εἰσπράξεις τοκομεριδίων, παντὸς εἶδους
χρεωγράφων, φερτωτικῶν, συναλλαγματικῶν,
γραμματίων ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ, ἐκ-
τελεῖ χρηματιστικὰς ἐντολάς, ἐκδίδει, ἐπιταγὰς
πιστωτικὰς ἐπιστολάς καὶ ἐκτελεῖ τηλεγραφικὰς,
ἐντολάς πληρωμῶν ἐν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῷ
ἐξωτερικῷ. ἀνοίγει τρέχοντα (λ)σμοὺς ἡγγυη-
μένους, δέχεται καταθέσεις χρεωγράφων πρὸς
φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων καὶ ἐνοι-
κιάζει διαμερίσματα χρηματοκιβωτίων διαφό-
ρων διαστάσεων ὑπὸ ἄριστον ἰαν εὐνοϊκοὺς διὰ
τὸ κοινόν.

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν δέχεται καταθέ-
σεις εἰς τραπεζογραμμάτια, εἰς χρυσὸν καὶ
εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ
πληρώνουσα τόκον:

3 % εἰς πρώτην ζήτησιν.

3 1/2 % διὰ καταθέσεις ἕξ μηνῶν

4 % " " ἐνὸς ἔτους

5 % " " δύο ἔτων καὶ

ἐπέκεινα.

Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις εἶναι ἀποδοτέαι,
εἰς ὃ νόμισμα ἐνηργήθησαν, αἱ δὲ εἰς ἐπιτα-
γὰς (chèques) ὁμοίως ἀποδίδονται δι' ἐπιτα-
γῶν (chèques) τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῶν ἐν τῷ
ἐξωτερικῷ ἀνταποκριτῶν τῆς. Οἱ δεδουλευμέ-
νοι τόκοι πληρώνονται καθ' ἐξομολογίαν ἀπὸ
τῆς πρώτης Ἰανουαρίου καὶ πρώτης Ἰουλίου
ἐκάστου ἔτους.

Διὰ τὰς εἰς τὸ Ταμιευτήριον τῆς, τὸ ὁποῖον
λειτουργεῖ καθ' ἐκάστην, καταθέσεις, ὡς καὶ
διὰ τὰς χάριν ἀγαθοεργῶν σκοπῶν, πληρω-
ναι τόκον 4 %.